

Ungdommens opplevelse med Møteplassens tilbud

En kvalitativ studie av lavterskeltilbudet Møteplassen

The experiences of youth with the offer at Møteplassen

A qualitative study about the low-threshold offer Møteplassen

Universitetet
i Stavanger

Det helsevitenskapelige fakultet

Master i Rus og Psykisk helse

Masteroppgave (30 studiepoeng)

Kaja Wathne Hovland

Veileder: Svein Ingve Nødland, Seniorforsker

1. juni 2022

Forord

Endelig er tiden inne for å levere masteroppgaven etter flere måneders arbeid. Jeg vil i den anledning rette en spesiell takk til Møteplassen som først og fremst ga meg muligheten til å gjennomføre studien. Det har vært en interessant tid som har gitt meg eksepsjonell mulighet til å kunne undersøke et felt som har bidratt til både nysgjerrighet, og engasjement i møte med de som har benyttet seg av deres tilbud.

Jeg har vært heldig som har hatt mange rundt meg som bidratt til denne oppgaven. Først vil jeg takke ungdommene som deltok i studien. Uten dere ville det ikke vært mulig å gjennomføre den. Jeg vil også takke min veileder, Svein Ingve Nødland for sin tilgjengelighet, og dyktighet. Dette har bidratt til gode diskusjoner underveis i prosessen.

Samtidig vil jeg rette en spesiell takk til min samboer som har gjort det mulig for meg å sitte time etter time, til min mor og stefar som har laget middag til meg syv dager i uken. Selv med god hjelp har jeg innsett at det å studere ved siden av fulltidsjobb har vært krevende. En viktig inspirator til selve gjennomføringen av studien kan jeg videre takke min mormor, Unni Altern Wathne som dessverre gikk hun bort mens studien pågikk. Hennes pågangsmot og kunnskap fra feltet kan ikke beskrives nok, og vært en sentral drivkraft for at jeg nå fullføre en mastergrad innen rus og psykisk helsearbeid. Hun har i dag blant annet stor del av fortjenesten for at NSK Jæren distriktpsikiatriske senter ble opprettet i 2001, og som fortsatt er i daglig drift.

Kaja Wathne Hovland

1. Juni. 2022.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	7
1. Innledning.....	9
1.1 Studiens hensikt	9
1.2 Problemstilling.....	10
1.3 Møteplassen	10
1.4 Studiens avgrensninger	12
1.5 Studiens struktur	13
2. Vitenskapelig forankring.....	13
2.1 Anerkjennelsesperspektiv	13
2.1.1 Kjærlighet	14
2.1.2 Rettslige	15
2.1.3 Solidaritet.....	16
2.2 Oppsummering.....	16
3. En forlenget ungdomstid	17
3.1 Ung voksen	18
3.2 Ungdomslivet hverdagslige arenaer.....	19
3.3 Ung voksen i møte med overgangen til voksenlivet.....	20
3.4 Ulike grunner til at enkelte ikke oppsøker hjelp	22
3.5 Utenforskap.....	24
3.6 Lavterskeltilbud	25
3.6.1 Ulike lavterskeltilbud.....	26
4. Metodisk tilnærming	28
4.1 Kvalitativ tilnærming.....	28
4.2 Utvalg av informanter	29
4.2.1 Rekruttering av ungdommene.....	29

4.3 Semistrukturert intervju	30
4.4 Utforming av temaguide	31
4.5 Gjennomføring av intervjuene	32
4.6 Informert samtykke.....	33
4.7 Databehandling	33
4.8 Tematisk analyse.....	34
4.9 Gyldighet og troverdighet	37
5. Funn fra intervjuene.....	38
5.1 Lav terskel for å komme i kontakt.	38
5.1.1 Ansattes tilgjengelighet.....	39
5.1.2 Ansattes fleksibilitet.....	40
5.1.3 Forutsigbar kontakt	41
5.2 Snakke om alt eller ingenting	42
5.2.1 Godt å ha noen å snakke med	42
5.2.2 «Ansattes genuine interesse for hva jeg fortalte og hvordan jeg hadde det».....	43
5.2.3 Takhøyde for tilbakemelding.....	43
5.3 Felleskap	44
5.3.1 Være en del av gjengen.....	44
5.3.2 Ikke alle ønsket eller fikk mulighet til å delta i fellesaktiviteter.....	45
5.3.3 Felles opplevelser med andre.....	46
5.4 Utfordre egne grenser	47
5.4.1 «Pushet».....	47
6. Diskusjon	48
6.1 Lav terskel for å komme i kontakt	49
6.2 Møteplassens tilgjengelighet og fleksibilitet anses som suksessfaktor.....	51
6.3 Rom for å snakke om alt eller ingenting?	53
6.4 Å være en del av gjengen.....	55
6.5 Utfordre egne grenser	58

7. Oppsummering.....	60
7.1 Behov for videre forskning	60
Referanseliste.....	61
Vedlegg.....	68
Vedlegg 1. Forespørsel om deltakelse til studien	69
Vedlegg 2. Godkjenning fra NSD.....	72
Vedlegg 3. Samtykkeskjema til ungdommene.....	74
Vedlegg 4. Samtykkeskjema til tredjeperson – Ansatte ved Møteplassen	75
Vedlegg 5. Temaguiden	76
Vedlegg 6. Lagring av sensitive data – Universitetet i Stavanger.	77

«Når jeg kan ha drop-in time hos frisøren for å ordne håret, hvorfor skal jeg ikke kunne ha drop-in for å snakke om det som skjer inne i hodet mitt? Når noe er vanskelig, må det være lett å få hjelp. I dag er det for mange terskler» (Tajik, 2016).

Sammendrag

Unge voksne i alderen 15-25 år går gjennom en ungdomstid som for den enkelte kan oppleves som krevende og utfordrende. Ungdomstiden beskrives som en epoke i livet, og en tid som for enkelte kan være fylt med usikkerhet og frykt. Litteraturen forteller oss at overgangsfasene kan for mange oppleves både sårbare og vanskelige. Rollene endres og utvikles, og med dette øke forventningene til selvstendighet og selvivaretagelse. Unge voksne har ulike behov for støtte og flere får dekket sine behov for dette; men slik er det ikke for alle. Å ikke mestre tildelte roller og de forventninger som settes, kan medføre store konsekvenser.

Studien gjennomføres på oppdrag fra Møteplassen, med fokus på hvordan unge voksne har både benyttet seg av og opplever tilbudet. Det ble gjennomført åtte individuelle semistrukturerte intervjuer. Funnen fra intervjuene ble analysert ved hjelp av tematisk analyse, og studiens diskusjon er gjort på grunnlag av litteratur og empiri fra feltet.

Møteplassen er et lavterskeltilbud i Karmøy kommune. De ønsker å være et tilbud som har tid, rom og kompetanse til å imøtekomme de behovene unge voksne har. Tilbakemeldingene fra ungdommene som deltok i studien, gjenforteller opplevelsen av at det er lett å komme i kontakt. Samtidig som de opplever at tilbudet gjenspeiler et fellesskap, rom for å snakke fritt om temaer som opptar dem og voksne som støtter de i å utforske og utfordre egne grenser. Det vurderes at funnene bidrar til å gjenfortelle den betydning Møteplassen har hatt for ungdommene over tid.

Abstract

For some young adults in the age between 15 – 25 are experiencing youth as both challenging and demanding. This period of their life may be filled with fear and insecurity. Social science literature describes these transition periods as vulnerable and difficult. Roles are changing, developing, and can lead to increased expectations in the matter of independence and self-preservation. Young adults have different needs for support. Many of them get sufficient support, but not everybody. There may be large consequences if their “assigned” role and expectations are not met.

The conducted study was carried out in close cooperation with Møteplassen (The meeting place). It focuses on how young adults have been using this service and what they experienced. It consists of eight semi structured individual interviews. The findings were analysed with thematic analysis and the discussion of this thesis was based on literature and empery from the field.

Møteplassen arranged by the municipality of Karmøy. This service can be described as a service with a low threshold for participation. The basis for this service must have time, space and knowledge to meet the needs of young adults. Feedback from the group taking part in this project says that the service was easy to use. At the same time, there is a sense of unity, and space to address different themes that engage them. Adults in the service encourage the participants to challenge and to find their own natural boundaries. The findings in this study describe the significance this service has had on them over time.

1. Innledning

Det finnes i dag en rekke ulike typer lavterskeltilbud spredd utover landet, hensikten er å imøtekomme barn og unges behov der de befinner seg. I løpet av siste årene har etterspørselen etter ulike typer lavterskeltilbud vært økende, og vært et dagsaktuelt tema som har vært åpen for debatt både i faglig, men også i en politisk sammenheng. Blant annet ble det gjennom den nye opptrappingsplanen for psykisk helse som ble presentert den 6. april 2022, spesielt vektlagt en økt satsning på lavterskeltilbud rundt om i kommunene. Dette er en satsning hvor en ønsker å skape ytterligere sammenheng mellom tjenester både for de med kortvarige, men også langvarige utfordringer (Regjeringen, 2022).

Ungdata rapporten skrevet av Bakken, har funnet dokumentert sammenhenger mellom psykiske vansker, relasjonsutfordringer i møte med foreldre, ensomhet og mistriivsel. Selv om rapporten representerer kun utvalgte temaer, vurderes det på tross av dette at resultatene gir grunnlag for bekymring. Det stilles spørsmål ved hvordan forebyggende instanser skal kunne forhindre den negative utviklingen, både for enkeltindividet og storsamfunnet ellers. Det kommer frem av rapporten et behov for helhetlig arbeid med tidlig innsats og det etterspørres effektive intervensjoner (Bakken, 2021). Ungdom som står i fare for å falle utenfor, har ifølge Bekken et al., behov for tett oppfølging av voksne som er tilgjengelige, fleksible og har et engasjement for den enkelte. Han retter spesielt blikket inn mot de ulike overgangsfasene som gjelder utdanning, arbeidsliv og lignende (Bekken et al., 2018). Dette vurderes å kunne gjenspeile viktige elementer i møte med ungdom, og knyttes direkte mot studiens fokus på Møteplassen.

1.1 Studiens hensikt

Studien gjennomføres på oppdrag fra Møteplassen. Studien ønsker å synliggjør unge voksnes opplevelser med tilbudet, og gi et bredt innblikk omkring Møteplassens tilbud.

Tilbakemeldingene fra intervjuene vil forhåpentligvis kunne bidra til å videreutvikle dagens tilbud. Ved hjelp av utvalgte spørsmål og temaer vil dette kunne bidra til å få tilstrekkelig innsikt om tilbudet. I forlengelsen av dette kan studien bidra til ytterligere tilførsel av kunnskap til et fagfelt som stadig er i endring og utvikling. Det finnes i dag flere lavterskeltilbud med likhetstrekk til Møteplassen. I den anledning vil det være interessant å undersøke muligheten for å trekke linjer opp mot andre lignende tilbud. Det vurderes at

funnene ikke automatisk kan generaliseres, men at det foreligger sammenligningsgrunnlag knyttet til ungdommers behov og derav støttende tiltak knyttet til disse.

1.2 Problemstilling

Møteplassen er et tilbud som retter seg mot ungdommer mellom 15-25 år. Tilbudet eksisterer kun på Karmøy, hvor de tilbyr blant annet individuelle samtaler- og oppfølging til ulike typer gruppeaktiviteter. Møteplassen ønsker å nå ut til de som opplever enkelte aspekter av livet eller de forventninger som foreligger, som utfordrende eller vanskelige. Formålet med denne studien er derfor å undersøke:

Hvordan opplever unge voksne tilbudet ved Møteplassen?

Problemstillingen anses i denne studien å være tosidig. Først og fremst fordi den ønsker å synliggjøre unge voksnes opplevelser med tilbudet, samtidig som den også vil gi et bredt innblikk omkring Møteplassens tilbud. For å belyse problemstillingens ulike sider, ble det vurdert som nødvendig å benytte noen utvalgte temaer, som kommer tydeligere frem i studiens diskusjonsdel. Temaene som benyttes vil kunne synliggjøre de unge voksnes egne subjektive opplevelser, knyttet til tilbudet.

En slik type studie vil forhåpentligvis kunne gi en bred forståelse av hvordan de opplever tilbudet. Studien baserer seg på åtte individuelle intervjuer med unge voksne som er eller har vært i kontakt med Møteplassen. For å kunne gi en helhetlig forståelse for hva som ligger til grunn for problemstillingen, vil det i denne studien bli presentert relevant litteratur og noen utvalgt empiri inn under kapittel 3. Dette vil forhåpentligvis kunne bidra til at det vil være enklere å kunne forstå hvilke ungdommer som oppsøker kontakt med Møteplassen, og hvilke opplevelser ungdommene har med tilbudet.

1.3 Møteplassen

Møteplassen eies av den ideelle organisasjonen IOGT, og har siden oppstart 2007 vært drevet på årlige tilskudd på vegne av Karmøy kommune, og løpende sponsormidler fra ulike private aktører. Møteplassen er som nevnt et lavterskeltilbud for ungdom i alderen 15-25 år. Felles

for de som har vært i kontakt er at de opplever enkelte aspekter av livet eller de forventninger som foreligger, som utfordrende eller vanskelige. I den nyeste årsrapporten kommer det frem at de som benytter seg av tilbudet klarer seg tilsynelatende godt, mens det i noen tilfeller beskrives en utfordrende kompleksitet. Dette kan være knyttet til ungdommens utfordringer med rus, psykiske vansker, hjem- eller omsorgssituasjonen, mens i andre tilfeller utfordringer knyttet til skole- og jobbvegring. Tilbudet fremstår på som et supplement til det offentlige hjelpeapparatet, da det kan se ut som de ikke klarer å dekke eller imøtekomme ungdommenes behov alene. Flere har fra tidlig barndom erfart mange relasjonsbrudd i både private og profesjonelle relasjoner, og ellers i møte med voksne i en hjelperrolle. For noen kan dette ha medføre relasjons- og tillitsvansker i møte med andre voksne. Som et resultat av flere avgjørende faktorer ble Møteplassens tilbud utviklet som en «forlengt arm» til hva det offentlige hjelpeapparatet kunne tilby i Karmøy kommune. Møteplassens har de i løpet av de senere årene arbeidet aktivt med å få ut tilstrekkelig informasjon omkring tilbudet. Dette har de gjort via kommunens nettside, og vært til stede på ulike sosiale medier som blant annet Facebook, og Instagram (Karmøy Kommune, 2020; Møteplassen, 2021, s. 6).

Teamet av de ansatte ved Møteplassens tilbud er sammensatt av ansatte med ulike fagbakgrunn, erfaring og kompetanse, og det vurderes å kunne sikre et helhetlig tilbud. Totalt består tilbudet av tre ansatte, derav politi, vernepleier og sosionom. Møteplassen ønsker å skape en varig relasjon til de unge voksne og avslutter ingen saker uten eget ønske fra den enkelte. De ønsker å skape trygghet og forutsigbarhet. For enkelte kan Møteplassens tilbudet gjenkjennes som et slags ettervern som et resultat av at andre tilbud eller tiltak avsluttes på grunn av alder (Møteplassen, 2021, s. 5).

De siste årene har en sett en markant økning i antall henvendelser til Møteplassen. I løpet av 2020 var det totalt 64 ungdommer som benyttet seg av tilbudet. I løpet av 2021 har det økt til 72 ungdommer. Det er første gang antallet er så høyt. Helt siden oppstarten av tilbudet har de opplevd en markant økning hvert eneste år. Tallene inkluderer ikke de som benytter seg av Ung Zone, da dette er et prosjekt for ungdom mellom 13 – 19 år, som er en del av Bufdir satsing når det gjelder inkludering av barn og unge. Målsetningen med prosjektet er å tilrettelegge for at alle barn og unge skal ha mulighet til økt mestring og samfunnsdeltagelse. Prosjektet er et samarbeid mellom Møteplassen i regi av Karmøy kommune (Møteplassen, 2021).

Møteplassen har ingen årsaksforklaring til den markante økningen, men det kan tenkes at økningen kan være et resultat av stadig flere treffpunkt, og økt samarbeid på tvers av ulike instanser. Møteplassen ønsker å fremme et tilbud som skal være lett tilgjengelig på en slik måte at de klarer å nå ut til de tilbudet kan være aktuelt for. For å sikre tilstrekkelig kapasitet, må ungdommene først bli henvist fra en offentlig instans ellers selv ta kontakt. I utgangspunktet kreves det ikke noe formell henvisning, men Møteplassen har likevel valgt å benytte seg av dette, da de påpeker at dette er et allment kjent begrep når en forholde seg til hjelpeapparatet. En annen viktig grunn til dette, handler om å sikre at ungdommen får tilstrekkelig informasjon omkring tilbudet før en eventuell oppstart (Møteplassen, 2020, s. 8; Møteplassen, 2021, s. 3).

1.4 Studiens avgrensninger

I denne studien legger jeg til grunn at flere ulike problemstillinger ble vurdert som aktuelle og kunne blitt benyttet for å diskutere nærmere hvordan unge voksne opplever Møteplassens tilbud. Med de rammene en masteroppgave har, har jeg måttet gjort noen avgrensninger underveis. Studien differensierer ikke ungdom ut fra hva som var grunnlaget for at hver enkelt kom i kontakt, men blir presentert som en samlet gruppe. En viktig grunn til dette er vurdert opp mot de begrensningene som settes knyttet til både forskningsetiske retningslinjer, og rammene studien har fått godkjenning fra NSD.

Jeg er innforstått med at ungdommene som benytter seg av tilbudet kan ha erfart en vanskelig, men også utfordrende livssituasjoner. Basert på studiens formål har det ikke vært nødvendig å gå i detalj på enkeltindividenes historier. Jeg har valgt å presentere ungdommene i denne studien på flere måter, og har valgt å benytte meg av begreper som «de unge», ungdommer og «ung voksen». Begrepene er ikke ment til å representere et skille, men mer som et supplement til forståelse av begrepet. Begrepet presenterer nødvendigvis ikke en avgrenset gruppe, tvert imot en sammensatt gruppe med bredt spekter av ulike historier. Dette gjelder også i forbindelse med begrepsbruken som gjelder «voksenlivet», «voksenrollen» og «voksenkriterier». Begrepene brukes som et bindeledd i beskrivelsen av at ungdommene etter hvert blir selvstendige individer, hvor de vil ta egne valg og må vurdere konsekvensene av dem selv. Studien tar også for seg et avsnitt som presenterer overgangen fra ungdom til voksenlivet. Jeg er innforstått med at overgangsfasen ikke kan sees på som en enkeltstående hendelse. I den betydning kan begrepet forstås vidt, med sin hensikt i å gi en forståelse for en

langvarig prosess. Deretter bruker jeg begrepet utenforskap. Dette omhandler en situasjon som kan oppstå på ulike måter, men i denne studien benyttes begrepet som en forklaring på manglende tilknytning til samfunnet. Begrepene blir nærmere presentert inn under kapittel 3.

1.5 Studiens struktur

Denne studien har jeg valgt å presentere gjennom syv kapitler. I 2 kapittel gis det en kort beskrivelse av studiens vitenskapelige forankring. Videre har en i kapittel 3 satt søkelys på den aktuelle målgruppen, for å kunne gi en helhetlig forståelse for hva som ligger til grunn for studiens problemstilling. Deretter blir det i kapittel 4 presentert metodiske valg som har blitt gjort for å kunne belyse problemstillingen på en tilfredsstillende måte. Her gjennomgås også en presentasjon av tematisk analyse, som ble brukt for å belyse studiens funn. I kapittel 5 presenteres utvalgte funn. Studiens diskusjon presenteres i kapittel 6. I siste kapittel gis det en kort oppsummering, og videre en kort anbefaling av hva som kan være interessant å undersøke nærmere, dersom det hadde forelagt en anledning for videre forskning.

2. Vitenskapelig forankring

I dette kapittelet presenteres studiens vitenskapelige forankring, som vil bli benyttet i søket etter ungdommens egne opplevelser i møte med lavterskeltilbudet Møteplassen, gjennom både analyse og tolkning av funn.

2.1 Anerkjennelsesperspektiv

Begrepet anerkjennelse kan være vanskelig å avgrense, og i gitte situasjoner ikke et problemfritt faglig begrep. Hverdagslivet er fylt med ulike former av anerkjennelse. Eksempelvis kan dette være når en elev oppmuntres for god innsats, en venninne roses for fine klær, eller det å gi en hyggelig kommentar. Tilsvarende vil en merkbar opplevelse av mangel på anerkjennelse, kan for eksempel oppstå som et resultat av det å bli ignorert, sett ned på eller det å bli kjeftet på (Follesø, 2010, s. 79; Paulsen, 2017, s. 48). Begrepet vil oftest gjenkjennes ved å sette pris på noen, men dersom en ser dette opp mot en teoretisk sammenheng, foreligger det imidlertid en bredere forståelse av begrepet. Hvordan en forstår anerkjennelse, handler om forståelsen av å bli integrert i samfunnet, og bygger på den enkeltes deltakelse og ikke minst subjektive opplevelse (Paulsen, 2017, s. 48). I den anledning

har Axel Honneths sosialfilosofiske posisjon vært et sentralt teoretisk utgangspunkt og vært en viktig inspirasjonskilde til studien. Ifølge Honneth baserer han dette på sin egen forståelse av intersubjektivitet, som omhandler at menneskets identitet både skapes og utvikles i relasjoner til andre (Honneth, 2003, s. 16; Paulsen, 2017, s. 48). I den forbindelse anses Honneths forståelse av anerkjennelse å være et nyttig forståelsesverktøy i søket etter å bli bedre kjent med ungdommens opplevelse med Møteplassen. Nettopp fordi ungdommene trekker frem sentrale kvaliteter ved blant annet ansattes tilgjengelighet, og fleksibilitet. Tilgang på voksne som ser de anses å være en av flere gjennomgående temaer som kommer til syne i denne studien.

Honneths teoretiske standpunkt hviler på tre grunnleggende selvrealiseringer gjennom ulike former for anerkjennelse, og knytter dette opp mot hverdagslige relasjoner; kjærlighet, rettighet og solidaritet. Dette har han valgt å skille gjennom den private, rettslige og solidariske- sfæren. Honneth anser at hver enkelt anerkjennelsessfære ikke alene kan bidra til et fullt realisert liv. For å kunne utvikle anerkjennelse, vurderer han at en mennesket må ha vært gjennom alle de tre formene. Dette definerer han gjennom utvikling av selvtilit, selvaktelse og selvverdsettelse hvor alle tre ontologiske utviklingstrinn inngår en innbyrdes relasjon i ideen om det gode liv (Honneth, 2003, s. 14-15). Det bygges på hans antagelse om at mennesket driver en aktiv kamp for å kunne oppnå anerkjennelse, gjennom både sosialt fellesskap og gjennom de ulike anerkjennelsessfærene (Honneth, 2008).

2.1.1 Kjærlighet

Honneths første steg for å oppnå anerkjennelse, beskriver han gjennom begrepet kjærlighet. Denne formen for anerkjennelse skiller seg ut da den dannet forutsetning for å kunne tre inn i et subjektivt forhold (Honneth, 2003, s. 15). Han relaterer det først og fremst til den private sfæren. Han henviser til primære relasjoner som består av sterke følelsesmessige bindinger mellom få personer. Dette knytter han til et mønster som eksempelvis erotiske parforhold, vennskapelige relasjoner med jevnaldrende og forholdet mellom foreldre og barn. Han legger spesielt vekt på sistnevnte når han diskuterer utviklingen av gjensidig anerkjennelse. Ofte et resultat av opplevd kjærlighet gjennom et affektivt forhold som oppstår mellom foreldre og barn (Honneth, 2008, s. 104). En vellykket relasjon utgjør ifølge Honneth, en viktig forutsetning for å kunne imøtekomme verden. Gjennom vennskap og familie regnes dette å være en forlengelse og utvidelse av anerkjennelsesforholdet som bidrar til å kunne

vedlikeholde menneskets fundamentale selvtillit, og bli fortrolig med egne ressurser (Honneth, 2003, s. 15). Selv om Honneth kun tematiserer behov for emosjonell anerkjennelse knyttet til det å være barn, er det ikke til å utelukke at dette vil være et gjeldende behov i løpet av et videre utviklingsløp. Behovet for emosjonell anerkjennelse stopper ikke med at en blir eldre. Individets behov kan heller tenkes at det utvikles parallelt med dets alder og modenhet, og i gjensidige relasjoner som er preget av både omsorg og kjærighet (Warming, 2014, s. 250).

Ungdom som barn er avhengig av emosjonelle relasjoner preget av gjensidighet. Det å gi rom til å kunne uttrykke seg, og oppnå følelsen av å oppleve seg selv som spesiell anses som viktig (Honneth, 2003, s. 15). For å kunne være i stand til dette, innebærer det både å kunne motta, men også involvere seg i den andre for å kunne oppleve gjensidig omsorg og kjærighet. Dette kan sees på som sentrale elementer både i Honneths og Warmings fremstilling av sitt teoretiske ståsted for å kunne både utvikle og etablere selvtillit. Troen på personlig ressurser, holdninger og dens verdier som bekreftes fra andre rundt seg blir sett på som et viktig utgangspunkt for dem begge (Honneth, 2003, s. 15; Warming, 2014, s. 250). For unge voksne i ulike overgangsfaser innebærer dette en situasjon hvor de må være i stand til å mestre ulike situasjoner på egenhånd. Dette krever tro på egen mestring og evne til problemløsning og ansvar som kan tenkes å bli utfordrende for enkelte (Kristofersen & Sverdrup, 2013, s. 111).

2.1.2 Rettslige

Neste form for anerkjennelse beskriver Honneth gjennom menneskets universelle rettigheter som en del av samfunnets lovmessige relasjoner. Dette beskriver han gjennom den enkeltes rettigheter, som en har tilgang til som for eksempel velferdsstatens goder (Honneth, 2003, s. 16). For unge voksne som ikke mestrer tildelte rolle, eller forventningene som både familien og storsamfunnet setter, kan det for enkelte oppleves vanskelig og ikke minst sårbart. Å ivareta og utløse rettigheter det enkelte individ innehar, kreves det egen eller nettverkets kompetanse. Dette forutsetter individets søking av informasjon og internalisere de, for å på denne måten få tilgang til velferdsstatens goder. Paulsen og hennes kollegaer viser til eksempler på hvor dette kan bli spesielt utfordrende. Dette relatere de til ungdom med flukt bakgrunn, som kommer til Norge uten nettverk rundt seg. Hvor de trekker frem eksempler på hvordan begrensede kunnskap om egne rettigheter, og muligheter kan bli utfordrende i en slik

situasjon. Mangelen på anerkjennelse, både på et individ- og gruppenivå kan medføre begrensede muligheter til inkludering gjennom sentrale arenaer i samfunnet. Det å ha de samme rettighetene sammenlignet med andre, og deres rett til oppfyllelse av egen autonomi og medbestemmelse i eget liv (Paulsen et al., 2020).

2.1.3 Solidaritet

Den siste og tredje formen for anerkjennelse beskriver Honneth gjennom relasjoner knyttet til gruppen, fellesskapet eller samfunnet. Gjennom denne type anerkjennelse kan den bidra til å skape følelse av tilhørighet gjennom at den enkeltes deltagelse og positive engasjement blir anerkjent av samfunnet, men også gruppen (Honneth, 2003, s. 16). Ifølge Warming gjenspeiles det i stor grad av menneskelige behov for sosial aktelse, og mulighet for å fremme den enkeltes egenskaper, evner, og presentasjoner gjennom relasjoner til andre i samfunnet. Hun mener at det ikke bare handler om å tolerere menneskets eller gruppens tilstedeværelse, hvor det gis rom for både prøving og feiling. Tvert imot handler det om å bli verdsatt ut fra den enkeltes bidrag, uavhengig av deltagelse eller avvik fra den (Warming, 2014, s. 251). Det å inngå som en del av et felleskap, hvor en får mulighet til å gjenkjenne seg selv, handler om å bli anerkjent som et unikt menneske og verdsatt som et solidarisk medlem av fellesskapet (Honneth, 2003, s. 16).

For de som opplever en livssituasjon preget av både usikkerhet og sårbarhet, er det ikke være til å utenkelig at en slik situasjon som kan oppleves utfordrende, ifølge Paulsen et al. Grunner til det kan være flere, som blant annet det å ha opplevd ensomhet og utenforskap etc. Dette vil kunne utfordre opplevelsen av sosial anerkjennelse, da målet om sosial selvaktelse oppnås i relasjon til andre. Manglende tilhørighet til gruppen og fellesskapet kan begrense unge voksnes utvikling, og kan i verste fall medføre at en ikke får mulighet til å kunne ta del i samfunnets forventninger (Paulsen et al., 2020).

2.2 Oppsummering

For å kunne oppnå fullverdig deltakelse i samfunnet, vil alle formene for anerkjennelse være en forutsetning for den neste (Honneth, 2003, s. 17). Det må tas i betraktning at den enkeltes subjektive opplevelse definerer hvorvidt det er oppnådd. Opplevelse av anerkjennelse vil på

grunn av dets subjektive oppfatning være i konstant endring og bevegelse over tid. Dette vurderes å kunne gjenspeile en ungdomstid med hurtige forandringer, og endringer over tid. Det å stadig måtte forholde seg til ulike oppgaver, ta mer ansvar for egne handlinger kan for enkelte være omfattende. Det å ikke mestre tildelte roller eller de forventninger slik samfunnet er utformet kan medføre manglende tilhørighet til gruppen eller til samfunnet de er en del av (Paulsen et al., 2020). Honneths teori om anerkjennelse vurderes å ha overføringsverdi til ungdom, grunnet dens allmenne behov for utforskning hos individer som subjektive mennesker, som påvirkes av samfunnets normer, verdier, krav og rettigheter. Hans teori kan gjenkjennes i alle livets faser med noen modifikasjoner. Ungdom som ikke mottar anerkjennelse fra omgivelsene, vurderes å kunne påvirke individets subjektive opplevelse av selvet og tro på egen mestring i møte med personlige relasjoner og storsamfunnet ellers. Et resultat av manglende eller tilbakeholden anerkjennelse kan utgjøre korresponderende utvikling av krenkelse (Honneth, 2003, s. 18). Unge voksne møter nye og ukjente perioder som påkaller både ansvar og evne til problemløsning. En opplevelse av nederlag medfører nødvendigvis ikke automatisk en opplevelse av krenkelse. Det å få konstruktive tilbakemeldinger forteller først og fremst noe om det å bli ansvarliggjort for noe som kunne vært gjort annerledes. Dersom en ser dette knyttet opp mot den solidariske anerkjennelsesformen, kan en slik situasjon tvert imot bidra til å bli sett, enn oversett (Paulsen, 2017, s. 50). På mange måter forteller det noe om den enkeltes subjektive opplevelse vil være avgjørende for hvordan dette kommer til uttrykk. Samtidig som det også sier noe om mennesket evige kamp for å oppnå anerkjennelse (Honneth, 2003, s. 18).

3. En forlenget ungdomstid

På mange måter snakker vi i dag om en forlenget ungdomstid, og hvordan den påvirker flere områder. Kapittelet vil belyse denne tidsperioden og utvalgte temaer. Først vil det gis en kort innføring i begrepet ung voksen, og deretter gis det en kort presentasjon av ungdommenes hverdagslige arenaer. Deretter vil jeg ta for meg en kort presentasjon om hvordan unge voksne møter overgangen til voksentilværelsen. Videre tar kapittelet for seg en presentasjon av ulike barrierer i søk etter hjelp når livet kan oppleves vanskelig eller utfordrende. Avslutningsvis trekker oppgaven frem behovet for lavterskeltilbud, og gir en kort presentasjon av noen utvalgte tilbud.

3.1 Ung voksen

Begrepet «ung voksen» finner en ofte brukt i dagligtale, og i en rekke institusjonelle sammenhenger. Selve begrepet har ikke en stadfestet og entydig definisjon eller ett enkelt bruksområde. Begrepet har derimot vært mer brukt innenfor andre deler av markedsøkonomien og produktetablering, som i salg av banktjenester som «boligsparing for unge» eller til religiøs tilknytning. I dagligtalen knyttes begrepet til barn eller unges opplevelse av at de ikke oppfatter seg selv som verken barn eller voksen (Hammer & Hyggen, 2013, s. 13-14). Selv om begrepet kan oppfattes på ulike måter, illustrerer det likevel en situasjon hvor en står ovenfor et «veiskille». En periode i livet der en må være i stand til å mestre ulike situasjoner på egenhånd, som i økende grad påkaller mer ansvar, mestring og evne til problemløsning. I løpet av de siste tiårene har det skjedd en betydelig endring og utvikling på dette området. Først og fremst i forbindelse med at en i utgangspunktet er i juridisk forstand voksen etter fylte 18 år, mens på andre siden fylt med motsetninger. En utløsende årsak, kan være fordi vi i dag snakker om en forlenget ungdomstid etter fylte 18 år og langt ut i 30 årene. En tid hvor både viktige og sentrale avgjørelser tas knyttet til utdanning, etablering, og familieliv. Valgene som tas vil på mange måter være utslagsgivende i forhold til utformingen av et fremtidig voksenliv (Kristofersen & Sverdrup, 2013, s. 111-112).

Lovverket reflekterer en forventning om at ungdom etter fylte 18 år i økende grad løsrives fra foreldrene og får status som selvstendig. Det foreligger fortsatt en kulturell forventning fra samfunnet om både økonomisk og sosial støtte fra både foreldre og andre omsorgspersoner også etter at en har fylte 18 år (Kristofersen & Sverdrup, 2013, s. 113). For enkelte er det ikke en selvfølgelighet. Det kan være et resultat av utløst ensomhet, mobbing, omsorgssvikt, rusrelaterte utfordringer, eller annen form for annerledeshet til for eksempel utenforskap (Follesø et al., 2016, s. 11). Listen er på ingen måte uttømmende, og det kan være andre årsaker som også burde nevnes.

Ungdom med denne type erfaringer beskriver Follesø et al., som et sosialt problem som oppstår i møte mellom enkeltmennesket og deres omgivelser, eller som et resultat av andre utløsende faktorer som psykologiske eller fysiologiske endringer. En sårbar livssituasjon som kan oppleves vanskelig. Likevel kan ikke de unge med disse erfaringene plasseres inn i en egen kategori, atskilt fra de andre. Ungdom vil i noen sammenhenger som barn og voksne

oppleve både glede og mestring, mens i andre sammenhenger vil kunne være relatert til opplevelse av slit, engstelse, men også usikkerhet (Follesø et al., 2016, s. 12). Det kan være i forbindelse med utvikling av egen rolle, identitet, men også selvbilde. En livsfase som Pierre Bourdieu beskriver i stor grad å være definert av krefter som er større enn de selv (Aagre, 2014, s. 34).

3.2 Ungdomslivet hverdagslige arenaer

For å kunne vite hvordan ungdommene har det, og hvordan de er sosialt forankret i denne fasen av livet, er det flere sentrale faktorer å nevne. Aagre trekker spesielt frem skole, fritid og hjemmet som sentrale arenaer. Først nevner han skolen, og gir en beskrivelse av hvordan dette kan komme til uttrykk på to ulike måter. Den kan bidra til å skape liv, trivsel, mestring og en form for tilhørighet her og nå. Han peker også langt framover i tid, hvor han beskriver hvordan det vil kunne bidra til en langsom samfunnsmessig sortering av ungdomsbefolkningen (Aagre, 2014, s. 193). Selv om Aagre synliggjør viktige elementer som styrker og svakheter knyttet til betydningen av det å være elev i skolen, vil det være naturlig å nevne arbeidslivet for de som ikke lenger er under utdanning, og kan relateres til samme kategori. Den representerer en viktig inngang for yrkesliv. Betydningen av å være i arbeid har flere helsemessige, og ikke minst samfunnsøkonomiske gevinster. Det gjelder også i forbindelse med sosial deltakelse, til arbeidslivet- og samfunnslivet sentrale inkluderingsarenaer (Meld. St. 32, (2020-2021), s. 8; Ness et al., 2013).

Deretter satt Aagres hjemmet som andre arena. Hjemmet beskriver han som viktig base knyttet til det å skape grunnlag for mestring og utvikling i skolen, men også i løpet av fritiden. Hjemmearenaen, med de rammer og grenser som medfølger, vil kunne påvirke ungdommens eksperimentering og mulighet for utprøving på fritiden. Grensene som settes kan påvirke de valg ungdommen tar i andre sosiale kretser og relasjoner. Til slutt trekkes fritiden frem. Han påpeker at fritiden kan være en unik mulighet for ungdomskulturell meningsskapning. Samtidig som risikozonen for både rus og kriminalitet etter hvert åpnes, som for noen kan bli en del av dagliglivet (Aagres, 2014, s. 194). Selv om de ulike arenaene nødvendigvis ikke forteller oss hvordan ungdom har det, vil det være sentrale faktorer å ta med seg i søket etter hva det innebærer å være ungdom.

Ungdata rapporten skrevet av Bakken, har funnet dokumentert sammenhenger mellom psykiske vansker, relasjonsutfordringer i møte med foreldre, ensomhet og mistriivsel. R Selv om rapporten representerer kun utvalgte temaer, vurderes det på tross av dette at resultatene gir grunnlag for bekymring. Det stilles spørsmål ved hvordan forebyggende instanser skal kunne forhindre den negative utviklingen, både for enkeltindividet og storsamfunnet ellers. Det kommer frem av rapporten et behov for helhetlig arbeid med tidlig innsats og det etterspørres effektive intervensjoner (Bakken, 2021). Dersom det ikke håndteres og utviklingen fortsetter kan dette resultere i alvorlige konsekvenser knyttet både til utvikling av sosiale, psykologiske og biologiske forandringer dersom en ser dette gjennom et utviklingsperspektiv. Dette kan også gjelde både utvikling av identitet og sosial tilhørighet (Andersson, 2007, s. 47). En viktig grunn til dette kan være at overgangsfasen i stor grad er preget av både spenning, lek og ikke minst tid til utforskning. En epoke i livet som for mange preges av både midlertidighet og usikkerhet, fordi overgangene kan være både flere ulike og unike (Anvik, 2013, s. 105).

3.3 Ung voksen i møte med overgangen til voksenlivet.

Vi mennesker beveger oss gjennom flere overganger i løpet av et langt liv. Fra det å være barn til ungdom, fra skoleelev til arbeidstaker eller kanskje ut i ledighet. For flere vil nok erfare dette som en lang prosess, til det å kunne stå på egen ben (Storø, 2012, s. 36).

Overgangene vil kunne oppleves og forstås ulikt for det enkelte individ og dets subjektivitet. Det vil alltid foregå i en samfunnsmessig kontekst på bakgrunn av ulike samfunnsmessige betingelser, og sårbarheten kan derfor være et resultat av dette. En overgangsfase blir sett på som en langvarig prosess, som nødvendigvis ikke vil kunne inntre på samme tidspunkt. En bør nok være forsiktig med å betrakte overgangsfasen, kun som en enkeltstående hendelse (Storø, 2001, s. 133).

Det å være ung voksen kan forstås som et sett av tilstander, eller som en periode preget av usikkerhet og midlertidighet i møte med de ulike overgangene. Familieband løses gradvis opp, og venner vil for flere få både en synlig, men også en sentral rolle (Follesø et al., 2016, s. 12). En tid i livet som i stor grad er preget av kvalifisering for voksenlivets karrierer, som innebærer både prøving og feiling. Eksempelvis når en flytter ut hjemmefra. De fleste vil ha mulighet for å flytte hjem ved behov, men slik er det ikke for alle. Ungdommer som i tiden før fylte 18, som har stått uten omsorg fra foreldre eller andre foresatte, eller har vært under

barneverntjenestens omsorg, vil ikke nødvendigvis ha like forutsetninger eller muligheter. Grunnen til dette kan være at de ikke har et hjem å flytte hjem til, eller en omsorgsbasis hvor de kan oppsøke nødvendig støtte når barnevernets omsorg oppheves (Höyer & Sjöblom, 2011, s. 37). Kristofersen & Sverdrup skriver at de som har vært under barnevernets omsorg, i større grad kan være mer sårbare enn andre ungdommer på de fleste områder. Dette gjelder spesielt for de som har vokst opp under problematiske vilkår, spesielt knyttet til blant annet rus og psykiatri. De som har hatt utfordrende omsorgsvilkår i barndommen har vist seg å ha økt sannsynligheten flere negative utviklingstrekk og langvarige følger inn i overgangen til voksenlivet (Kristofersen & Sverdrup, 2013, s. 114/125). Ungdom som har vært utsatt for slike gjentatte opplevelser, vil i mange tilfeller kunne resultere i en tidkrevende prosess for å bli i stand til å stå på egen ben (Höyer & Sjöblom, 2011, s. 32-33). Ifølge studien gjort av Tysnes og Kiik hevder de at det må gis mulighet til å kunne både erfare både prøving og feiling. Dette anses som viktig del av utvikling av selvstendigjøring i prosessen på vei inn i voksenlivets kriterier (Tysnes & Kiik, 2015, s. 10).

Selv om ikke alle nødvendigvis har vært inn under barnevernetsomsorg, kan det være andre grunner til at hverdagen for enkelte oppleves utfordrende eller kanskje vanskelig. Ifølge Tjersland et al., kan det for eksempel være et resultat av historier fylt med brutte løfter, unnfalighet og opplevelsen av svikt (Tjersland et al., 2013, s. 133). Å være ung voksen med denne type erfaringer krever fortsatt noe bestemt av den enkelte, ifølge Anvik. Det vil stilles krav til de rollen en innehar, uavhengig av omfanget av den. En kan inneha rolle som elev, bruker, pasient, arbeidssøker, leder etc. Status på hvilken rolle en inntreffer, forutsetter en spesifikk kompetanse. Det stilles da forventninger om at en selv skal ha oversikt over sin totale situasjon og kjennskap til ulike behov, og type bistand. Dette fordrer samtidig den unge til å bestemme seg på et tidlig tidspunkt for hvordan skolegang, tiltak, eventuell behandling, arbeidspraksis og hvordan livet generelt skal bli. For de fleste peker dette på en forutsetning om kompetanse, for å få tilgang til nødvendig hjelp, og på den måten være rustet til å kunne imøtekomme de ulike kravene som overgangene setter. For mange unge kan dette oppleves vanskelig, da hverdagen i seg selv kan oppleves som en evig kamp å komme seg gjennom (Anvik, 2016, s. 43).

3.4 Ulike grunner til at enkelte ikke oppsøker hjelp

De ulike overgangsfasene anses å være et generelt kritisk punkt fra tidlig oppvekst og på vei inn i rollen som ung voksen (Helsedirektoratet, 2019). I en kronikk skrevet av Zeitz blir det tydeliggjort hvor viktig det er å ha noen å snakke med i løpet av denne fasen av livet. En som har tid til å ta imot når livet butter imot. For unge voksne er det gjerne det som skal til for å løse opp «floker». Det kan bidra til å oppdage nye perspektiver, slik at både lyst og evne til å komme seg videre kan oppstå. Men dessverre har flere ingen å snakke med når livet oppleves vanskelig (Zeitz, 2013). For å forhindre at problemene blir for omfattende er det viktig med tilgjengelige hjelpere og nødvendige støtte på tidlig tidspunkt. Selv om det finnes god hjelp, skriver Tajik at det foreligger uheldigvis fortsatt for mange terskler (Tajik, 2016). For noen kan det å søke etter hjelp koste både tid, energi og krefter for å skape endring, som til dels kan være knyttet til flere positive opplevelser eller irrasjonelle situasjoner (Tjersland et al., 2013, s. 142).

Studie gjort av Moen og Hall-Lord viser at flere av ungdommene som deltok i studien opplevde at det forelå forhøyet terskel til å oppsøke nødvendig hjelp. Dersom det var behov for hjelp var det flere som oppga at de først tok kontakt med andre jevnaldere, før de vurderte foreldre eller andre instanser. Mens en annen gruppe hadde motsatte erfaringer, og oppsøkte ulike typer tjenester og benyttet seg flittig av eget nettverk (Moen & Hall-Lord, 2019). Selv om denne studien viser til ulike eksempler på hvordan ungdom oppsøker hjelp, viser likevel litteraturen at det foreligger flere barrierer til at enkelte ikke oppsøker hjelp. For noen kan det handle om manglende kjennskap til hvor en skal henvende seg, til det å vite hvilke typer hjelp som eksisterer i de enkelte kommunene. Det kan også omhandle vanskeligheter med å forstå, ikke minst det å uttrykke seg. Ofte ser en at det er vanskelig å fange opp denne gruppen (Helland & Mathiesen, 2009, s. 55). Selv om det kan være knyttet til manglende informasjon omkring tilbudene, kan det i andre tilfeller være et resultat av at en har utviklet en form for beredskap, reservasjon eller skepsis til hjelpeapparatet. Et resultat av manglende tillit til både helsevesenet eller til ulike deler av hjelpeapparatet, ser en ofte kan være relatert til tidligere uheldige erfaringer (Anvik, 2016, s. 42; Idsøe et al., 2018). I enkelte tilfeller kan det også handle om at det kan være vanskelig å sette ord på hva en trenger hjelp til. Dette bekreftes gjennom funnene som presenteres til studie gjort av Gulliver et al.,. De fant i studien tilfeller hvor ungdommer ikke oppsøkte hjelp, fordi de ikke ønsket å være en byrde, mens det i andre sammenhenger handlet om en reel frykt for opplevelse av å bli

stigmatisert dersom en oppsøker hjelp (Gulliver et al., 2010). Ifølge Idsøe et al., kan det tyde på at det fortsatt foreligger et behov for en langt større vektlegging av ulike proaktive identifiseringsrutiner for å kunne imøtekomme og rekruttere hjelpetrengende ungdommer. Det blir derfor viktig at både kommunen, men også skolen kan kobles på et tidlig tidspunkt, for å kunne forhindre at behovet for hjelp blir for omfattende (Idsøe et al., 2018).

I en nyere rapport gjort av Voksne for barn, dokumenteres tilfeller der ungdom opplever at hjelpen i stor grad preges av tilfeldigheter, og at den styres ut fra hvilken grad den unge selv oppsøker den (Voksne for barn, 2020, s. 57). Selv om tidlig innsats er viktig, ser en likevel at hjelpen for enkelte oppleves å stå i et skjæringspunkt mellom ulike deler av hjelpeapparatet. Det kan henge sammen med at de som er ansvarlig for tjenesten endres parallelt med at ungdommen blir eldre. Tjenestetilbudet fordeles ut over flere parter og spesialiserte fagpersoner, som medfører økende behov for mer og gradvis koordinering og samordning på flere områder (Gundersen & Seeberg, 2018, s. 78). Det utfordrer hjelpeapparatet til å imøtekomme ungdommens hjelpebehov på flere plan. Ifølge rapporten til Voksne for barn er det dokumentert flere tilfeller hvor ungdom som har falt utenfor erfarer et "silopreget" hjelpeapparatet. Hjelpen erfares på den måte at den kun tar for seg utfordringene hver for seg (Voksne for barn, 2020, s. 59). Dette fordrer unge voksne i en situasjon hvor livet kan oppleves vanskelig, i det de skal tre inn i nye roller og forventninger som samfunnet setter. Det er ikke nødvendigvis slik at alle klarer dette på egenhånd, men med tilgjengelige voksne som bidrar til å skape nødvendig støtte, kan for mange blir en trygghet. De som stiller opp og som ikke gir opp, beskriver Anvik å som en mulig suksessfaktor. Hun skriver blant annet at det har vært en viktig faktor å spørre unge voksne som sliter om hva som er viktig her og nå. På spørsmål knyttet til hva som skal til for å komme ut av følelsen av håpløshet eller en vanskelig livssituasjon, er svaret klart: voksne som ser de (Anvik, 2018, s. 29).

Hva som anses som god støtte ifølge Tjersland et al., handler om å ta hensyn til hvor den enkelte befinner seg til enhver tid. Er en langt nede, kan den beste støtten være å gi rom for å kunne tydeliggjøre smerten, fortvilelsen og opplevelsen av ambivalensen. En bør derfor ikke forhaste seg av gårde, før en har tatt seg god nok tid til tydeliggjør behov. For å sikre at ungdommen er i stand til å kunne imøtekomme voksenlivets kriterier på en vellykket måte, handler det først og fremst om å kunne gi nødvendig tid til å venne seg til tanken om forandring, hvor en vil få anledning til å bli kjent med det nye (Tjersland et al., 2013, s. 129/236). For enkelte handler det om å ha tilgang på voksne som har tid til å følge opp og

være en god støttespiller på veien. En som kan bistå på veien inn i rollen som voksen og selvstendig. For noen kan det handler om hjelp til praktiske, men også personlige behov (Storø, 2012, s. 40). En må her tilrettelegge for at den enkelte får mulighet til å prøve på egenhånd, for å unngå at en slik situasjon tvert imot bidra at en utvikler en hjelpavhengig posisjon (Reegård, 2021).

For noen er dessverre ikke det offentlige hjelpetilbudet tilstrekkelig eller tilgjengelig nok. Store deler av befolkningen vil i perioder oppleve lettere psykiske helse- eller rusutfordringer. For å kunne ha tilgang på rask og god hjelp, oppfordres kommunene til å ha et varierende utvalg av ulike typer lavterskeltilbud (Trane, 2018). Blant annet ble det gjennom den nye opptrappingsplanen for psykisk helse som ble presentert den 6. april 2022, spesielt vektlagt en økt satsning på lavterskeltilbud rundt om i kommunene. Dette er en satsning hvor en ønsker å skape ytterligere sammenheng mellom tjenester både for de med kortvarige, men også langvarige utfordringer (Regjeringen, 2022). Selv om det gjøres endringer i feltet, må det ses i sammenheng med faktorer knyttet til tidligere livsløp. Studien gjort av Bekken et al., viser blant annet til de som har erfaring med blant annet fattigdom, rus, psykiske helseproblemer, funksjonsnedsettelse, språkutfordringer etc. Erfaringene spiller utvilsomt en rolle i selve årsakskjeden, men vil likevel inngå som et ledd i en lengre marginaliseringsprosess (Bekken et al., 2018, s. 15). Selv om det opprampses en liste over ulike risikofaktorer, foreligger det fortsatt lite innsikt hva som konkret forteller oss hvordan unge voksne har og hvordan de selv opplever en slik situasjon (Voksne for barn, 2020, s. 14).

3.5 Utenforskap

Litteratur viser at de som erfarer utenforskap ofte kan være knyttet til store belastninger for den det måtte gjelde, samt varige og store konsekvenser over tid (Voksne for barn, 2020, s. 5). Utenforskap har vært et sentralt tema som også har vært åpent for debatt både i en politisk- og faglig sammenheng de siste årene (Bekken et al., 2018, s. 6). Barn, som voksne, vil oppleve vanskelige situasjoner i løpet av livet. Det kan for skyldes både sykdom og arbeidsledighet, i tillegg til andre årsaker. For å motvirke utviklingen kreves det innsats på flere områder viser forskning gjort av Moen og Hall-Lord. Ungdommene trakk blant annet frem betydningen av å forholde seg til jevnaldrende. Det å ha en god venn var for enkelte en avgjørende faktor for økt livskvalitet (Moen & Hall-Lord, 2019, s. 5). Det å være en del av felleskapet sammen med

andre, kan en slik type arena bidra til at den enkelte får anledning til å både utforske, men også utfordre egen sosial kompetanse (Ogden, 2012). Dersom dette skal være mulig forteller litteraturen oss at forebygging av utenforskap krever tidlig innsats. For de fleste er selve opplevelser fra oppveksten den viktigste medvirkende årsaken til at unge voksne opplever utenforskap. Ifølge St. Melding. 32, skrives det hvor viktig det er å fremme inkludering i arbeids- og samfunnslivet på et tidlig stadium i livet. Tjenestene må forsterkes gjennom samordnede og helhetlige tjenester (Meld. St. 32, (2020-2021), s. 8). For å forhindre at ungdommene faller utenfor samfunnets krav, forventninger og på den måten blir marginaliserte, kreves det nå handling og endring. I flere tilfeller er dette ofte relatert til rusmisbruk, kriminell atferds kultur, omsorgssvikt etc. For de som har erfart denne type livssituasjoner og risiko, innebærer det å befinne seg i et sosialt, men også tidsmessig situasjon hvor behovet for tiltak er uforholdsmessig mye større enn tilgangen (Skjeggestad & Huseby, 2005). De som for eksempel har utfordringer knyttet til rus, har det vært gjort flere studier vist til positive effekter av å bli inkludert inn i meningsfulle aktiviteter, arbeid eller det å tilrettelegge for å kunne gjenoppta tidligere interesser. Flere har gitt uttrykk for at dette har bidratt til å skape struktur i hverdagen, og til å skape opplevelser preget av mening og mestring (Ness et al., 2013). Dette gjelder både på et individnivå, men også knyttet til samfunnsnivå hvor både det offentlige, men også ulike frivillige aktører og ideelle organisasjoner har vært viktige «lagspillere», for å forhindre negativ utvikling og forlengelse av utenforskap. Disse arenaene kan bidra til at en får mulighet til å utforske, men også utfordre egen sosial kompetanse (Ogden, 2012). Likevel ser en at en ikke har klart å utvikle like treffsikre tjenester som er i stand til å imøtekomme ungdommens behov fullt ut. Selv om vi har allerede inngående kunnskaper om ulike risikofaktorer, vi vet dessverre mindre om hvem de er og selve prosessen som har bidratt til at en faller utenfor (Fyhn et al., 2012, s. 10).

3.6 Lavterskeltilbud

Det er viktig at det tildeles tilstrekkelig med ressurser for å kunne videreutvikle og beholde gode lavterskeltilbud på ulike områder (Regjeringen, 2022). Sentrale kjennetegn ved lavterskeltilbudene er at det skal være tilgjengelig, de skal tilby raske tiltak, og det skal ikke være nødvendig med henvisning for å komme i kontakt. Det skal heller ikke være ventetid eller saksbehandlingstid. Tilbudene blir som oftest og i høy grad gjenspeilet av fleksible åpningstider, tilpasset ut fra både formål og aktuelle målgrupper (NAPHA, 2018, s. 6).

Tilbudene er mange, og de eksisterer på forskjellige steder. Selv om de fleste har flere likhetstrekk, vil tilbudene likevel være ulike og unike fra hverandre. En viktig grunn til dette henger nok sammen med at kommunene står relativt fritt til å utforme ulike typer tjenestetilbud, som dekker de ulike behovene for nødvendig og forsvarlige tjenester der folk bor. På mange måter har de allerede hatt en avgjørende rolle og bidratt med ulike tiltak, som har vist seg å forhindre at enkelte grupper står i fare for negativ utvikling (NAPHA, 2018, s. 19). En bør derfor være forsiktig å si at alle typer lavterskeltilbudene er like, da de flere av tiltak ofte inngår som en del av kommunens samlede helse- og omsorgstjenestetilbud. Hvordan kommunene velger å praktisere dette er relativt ulikt. I enkelte kommuner opprettes slike tilbud på vegne av ulike ideelle organisasjoner, mens det i andre tilfeller er kommunene selv som står ansvarlig for det (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, avsn. 4).

3.6.1 Ulike lavterskeltilbud

Et foregangsprosjekt, som har vært en viktig brikke for dagens utvikling av ulike typer lavterskeltilbud, er hentet fra det australske Headspace prosjektet. Dette var et prosjekt hvor det ble gitt store økonomiske bevilgninger med sin hensikt om å samlokalisere ulike tjenester for ungdom i Australia. Modellen er også utprøvd i Danmark og har dokumentert positive resultater. Siden oppstart hadde det vært i overkant av 26 000 ungdommer som har vært i kontakt med tilbudet. En tilsvarende satsing har i den senere tid også prøvd i Norge (Mohn-Haugen, 2017).

Det er blant annet er det gjort en nyere evaluering av Headspace-tilbudet i Danmark og tilbakemeldingene er klare. Flertallet av ungdommene føler seg sett, hørt og forstått, som har vært et selvstendig mål for Headspace som lavterskeltilbud. Enkelte trekker frem viktigheten med å ha noen som er tilgjengelige, har tid til å lytte og møte voksne med øyekontakt. Det er et samtaletilbud som i stor grad gjennomføres basert på unges premisser. Flertallet av ungdommene som deltok, ga tilbakemelding på at det var en ren lettelse å få mulighet til å komme dit, da de ofte ikke hadde noen andre å snakke med om hvordan de hadde det. Derav viser resultatene at Headspace å være en viktig brobygger direkte til andre tilbud dersom det skulle være nødvendig. Flere opplevde dette som et viktig bidrag slik at overgangene mellom ulike deler av hjelpeapparatet opplevdes både tryggere og smidigere. Det var heller ikke behov for henvisning for å komme i kontakt, og flere satte pris på at det var et anonymt tilbud for de mellom 12-25 år (Rambøll, 2019).

På mange måter kan Headspace sitt tilbud sammenlignes med tilbudet som UngArena - Oslo. Dette var et tilbud som først startet som et prøveprosjekt i samarbeid med Vestby kommune, mental helse og mental helse ungdom. Tilbudet ble opprettet for ungdom mellom 12-25 år som hadde behov for å snakke med noen. I hovedsak var tilbudet rettet mot de som hadde utfordringer knyttet til rus eller uttalte psykiske helseutfordringer. Selv om ungdommene ikke hadde denne type utfordringer, var de velkommen til å benytte seg av tilbudet. En evalueringsstudie gjort av UngArena – Oslo viser i ettertid, at de som har benyttet seg av tilbudet har en opplevelse av å bli tatt på alvor. Tilbudet opplevdes tilgjengelig, og de ansatte ved tilbudet var observante nok til å koble på relevante instanser, før utfordringene ble for store. Ungdommene trakk spesielt frem ansatte som var gode på å lytte og var imøtekommende på ulike behov, da det ble tatt utgangspunkt i hver enkelt samtale «*hva er det du vil/Hva er viktig for deg*». I de fleste tilfellene var ungdommene svært fornøyde med tilbudet og flere syntes det var vanskelig å gi tilbakemelding på hva de anså som kunne vært gjort annerledes. Noen etterlyste eventuelt tydeligere informasjon om tilgjengelige hjelpetilbud, mens andre satte pris på muligheten for å ta del i aktiviteter sammen med andre. For noen ble den en viktig arena for å kunne øve seg på sosiale spilleregler, og det å bli «pushet» til å utfordre egen komfortsonen (Melby et al., 2017, s. 49-54).

Et annet lignende lavterskeltilbud finner en også under navnet «En som lytter» Trondheim. Dette er et lavterskeltilbud for ungdom i alderen 16 – 25 år hvor det tilbys individuelle samtaler med studentterapeuter. Lervåg har studert ungdommenes erfaringer med tilbudet. Tilbakemeldingene gjenspeilte at flere ikke var kjent med at tilbudet eksisterte før de kom i kontakt. Likevel viste tilbakemeldingene ellers å fremstille et positivt bidrag. De opplevde det å bli tatt på alvor, og egenskaper ved terapeuten anses å være en bidragsyter. Tilbakemeldingene var blant annet knyttet direkte opp mot deres tilgjengelighet og det å ha gode intensjoner for hva de legger ned i sitt arbeid. Ungdommene opplevde fleksible voksne som var der når behovet dukket opp. Om en ikke valgte å benytte seg av det, ble det for enkelte en nødvendig trygghet (Lervåg, 2018).

Ungdomshjelpa – Lier, er et annet aktuelt lavterskeltilbud å trekke frem. Dette er et tilbud som ikke tilbyr nye tiltak, men består av et tverrfaglig lavterskeltilbud. Det er et samarbeidsprosjekt mellom en rekke partnere som blant annet; NAV, PPT, barnevern, politi m.m. Hver av instansene har en avgjørende plass for å utvikle et sammensveiset team rundt

ungdommenes behov. De som kunne ta kontakt med dette tilbudet var både ungdommer, pårørende, kjente eller andre. De kunne henvende seg der dersom det forelå en bekymring som gjelder ungdommen. Tilbudet omfavner de mellom 13 og 16 år i ulike risikofylte livssituasjoner, hvor det foreligger et behov for komplett hjelpebehov. Involvering av ungdommene er et sentralt stikkord i tilbudet. Ungdommene som benytter seg av tilbudet har ga tilbakemeldinger på at de setter pris på kort vei inn, og rask hjelp som styrker tilbudet. Flere av de ansatte hadde erfart tilbudet som en unik mulighet til å kunne se ungdommer fra sider som de vanligvis ikke hadde hatt tilgang til (Melby et al., 2017, s. 47-49).

4. Metodisk tilnærming

I dette kapitlet presenteres de metodiske valgene som er blitt gjort underveis i forskningsprosessen, for å kunne samle inn nødvendig datamateriale, samt stegene som er gjort i analysedelen. Kapitlet vil først og fremst ta for seg en kort presentasjon av de forskningsmetodiske valgene som er gjort og bakgrunnen for dem. Videre vil jeg gjøre rede for utvelgelsen av informanter og fremgangsmetode i intervjuene som er gjennomført. Deretter vil jeg ta for meg videre studiens analysearbeid. Avslutningsvis tar jeg komme inn på refleksjoner knyttet til studiens reliabilitet og validitet. Refleksjoner omkring forskningsetikk blir omfavnet gjennom ulike deler av kapitlet.

4.1 Kvalitativ tilnærming

Sett i lys av studiens problemstilling, anses kvalitativ tilnærming å være et viktig verktøy å benytte i søket etter ungdommenes opplevelser med Møteplassen. Denne vurderingen er gjort på grunnlag av ønsket om å fremme ungdommenes egne stemmer, slik en kvalitativ tilnærming tillater. Ifølge Malterud vil en slik tilnærming bidra til å åpne opp for at en i større grad får mulighet til å gå dypere inn i de enkeltes opplevelser. Den gir også en bred mulighet til å kunne stille åpne spørsmål, som kan medføre flere ulike svar, som en i utgangspunktet ikke hadde tenkt på (Malterud, 2017, s. 32). Dette vil være i kontrast dersom en ser det opp mot en kvantitativ tilnærming. En viktig grunn til dette er at datamaterialet kun tar utgangspunkt i målbare enheter som kun lar seg tallfestes eller måles. Dersom en studiet hadde tatt utgangspunkt i denne tilnærmingen, ville det vært vanskelig å få nødvendig innblikk i ungdommenes subjektive opplevelser (Dalland, 2017, s. 52/54).

4.2 Utvalg av informanter

Utvalget i denne studien bestod av totalt åtte ungdommer som hadde benyttet seg av lavterskeltilbudet Møteplassen over lengre tid. Fire av ungdommene hadde benyttet seg av tilbudet på et tidligere tidspunkt og hadde ikke lengre kontakt. De resterende fire hadde fortsatt hadde kontakt med Møteplassen. Det var ønskelig å få innblikk i ungdommenes opplevelser over tid, og dette ble vurdert som en viktig grunn til sammensetningen av utvalget. Dette ble også gjort i forbindelse med det å sikre utvalgets anonymitet, og derav gruppens begrensede geografiske opprinnelse (Jacobsen, 2018, s. 50). I rollen som forsker har jeg vektlagt at ungdommenes personvern og anonymitet ble tilfredsstillende ivaretatt, uten at det foreligger noen risiko for gjenkjennelse. Ifølge Malterud anses dette å være særdeles viktig å ta med betraktning dersom deltakere skulle fortelle historier som normalt sett er underlagt taushetsplikten (Malterud, 2017, s. 214).

En sentral fellesfaktor for de ungdommene deltok i studien, var at de hadde benyttet seg av Møteplassen over lengre tid og i enkelte tilfeller over flere år. Aldersspennet på de som deltok var 20-26 år. I samråd med Møteplassen ble det vurdert som hensiktsmessig å ta utgangspunkt i denne aldersgruppen, da majoriteten av ungdommene som både hadde og har benyttet seg av tilbudet var innenfor dette aldersspennet. Dersom en skulle valgt å intervju yngre ungdommer, ville dette medført andre etiske forholdsregler, som for eksempel at foreldrene måtte samtykke til deltagelse for de under 16 år. For de helt yngste ville dette medført behov for ytterligere godkjenninger, for kunne iverksette forskningsprosessen (NSD, u .å). For å sikre lik fordeling mellom ungdommene, ble derfor denne gruppen utelukket. Både jeg og de ansatte ved Møteplassen var innforstått med at dette ville medføre at viktig informasjon ville bli utelukket. Vi var klar over at også dette kunne medføre at den resterende gruppen kunne bli for homogen (Malterud, 2017, s. 59). For å forebygge dette ble det i den anledning satt noen utvalgsriterier i den videre forskningsprosessen knyttet til rekruttering av ungdommer.

4.2.1 Rekruttering av ungdommene

For å sikre tilstrekkelig variasjonsbredde i utvalget, ble første kriteriet at ungdommen hadde erfaring med Møteplassen. I den forbindelse ble det derfor naturlig å inkludere de ansatte med i denne prosessen. De hadde kjennskap til aktuelle ungdommer og mulighet til å vurdere om de var i stand til å kunne delta i et slikt prosjekt. For enkelte kunne en slik studie medført både fysiske og psykiske belastninger (Jacobsen, 2018, s. 45). For å forsikre meg om at

ungdommene ble ivaretatt, lot jeg de ansatte ta ansvar for selve utvelgelsen. Jeg skulle helst sett for meg at det var jeg som hadde gjort dette arbeidet selv, for å styrke studiens pålitelighet (Dalland, 2017, s. 55). Dersom jeg hadde gjort dette på egenhånd ville jeg nok gjort et mer tilfeldig utvalg, for å sikre enda større variasjonsbredde. I og med at dette ikke ble et alternativ, satte jeg og de ansatte flere kriterier for utvalget, som blant annet at det skulle bestå av like mange gutter som jenter. Neste kriterium hadde fokus på bredde i bruk av tilbudene hos Møteplassen. De skulle også ha benyttet seg av ulike typer aktiviteter, og tilbud i regi av Møteplassen. Ettersom de ansatte hadde ansvar for å rekruttere ungdommer, medførte dette en risiko for at de ville plukke ut ungdommer som ga tilbakemelding og evaluerer det de ansatte ønsker. En skal nok ikke utelukke at ungdommene står ovenfor en relasjon preget av lojalitet ovenfor de ansatte, og det kan ha påvirket svarene i studien.

Møteplassen driftes gjennom årlige tilskudd fra Karmøy kommune, samt ulike sponsormidler. For å sikre at denne studien ikke skrives kun for å sikre Møteplassen fremtidige økonomiske midler, har det vært viktig å synliggjøre en transparent rekrutteringsprosess. På mange måter gjenspeiler disse utvalgskriteriene både styrker og svakheter for en pålitelig gjennomføring av studien (Jacobsen, 2018, s. 182-183).

4.3 Semistrukturert intervju

For å samle inn tilstrekkelig data til å belyse studiens problemstilling, falt valget på åtte individuelle semistrukturerte intervjuer. Valget er basert på studiens søkelys på ungdommenes subjektive opplevelser. Kvale og Brinkmann påpeker at dette er en intervjuform som brukes når det er ønskelig at temaer fra dagliglivet skal forstås ut fra intervjupersonens egne perspektiv. Den gir også mulighet til å få innblikk i ungdommenes beskrivelse av egen livsverden, særlig fortolkninger av meninger i forhold til hvordan de opplever Møteplassen. Dette er en fleksibel intervjuform som verken må være en åpen- eller lukket samtale, som kun gjennomføres via et spørreskjema. Det gjenkjennes ved at det utføres i overensstemmelse med en intervjuguide som sirkler utvalgte og bestemte temaer i forkant, og inneholder forslag til oppsatte spørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 46). I den anledning ble det satt opp en temaguide i forkant av intervjuene.

4.4 Utforming av temaguide

Temaguidens innhold ble utformet med ulike spørsmål gjennom et oppsett av ulike stikkordsform, samt temaer som det var ønskelig å undersøke nærmere (Malterud, 2017, s. 133). Dette var en prosess som var mer tidkrevende enn først antatt. Dette grunnet manglende kjennskap til eksisterende lavterskeltilbud på landsbasis, og hvilken litteratur som kunne være relevant for studien. Dette påvirket meg i forhold til hvordan jeg tilegnet meg ytterligere kunnskap fra feltet. Jeg så på dette som en av de viktig periode i løpet av forskningsprosessen i forhold til det å bli bedre kjent med feltet, og ikke minst litteratur tilhørende lavterskeltilbud. Det bidro til at jeg ble ytterligere nysgjerrig og i den forbindelse beveget blikket utover landegrensene, og til mindre kommuner i Norge. Det ble blant annet brukt ulike søkemotorer som Google scholar, Oria, og Pubmed. Jeg benyttet meg også av andres studiers litteraturliste i søket etter relevant litteratur på feltet. Det ble en tidkrevende prosess, men som bidro til viktig inspirasjon til forskningsprosessen, og spørsmål jeg ønsket å undersøke nærmere. I rollen som uerfaren forsker var det spesielt betryggende å kunne sette opp spørsmål i forkant. Dette bidro til at jeg ble både faglig og mentalt forberedt til å imøtekomme ungdommene jeg skulle intervjuer (Dalland, 2017, s. 78).

Det ble gjennomførte to testintervjuer etter første utkast til temaguiden, før jeg gikk videre til gjennomføring av intervjuene med ungdommene. Et av intervjuene ble gjort med en tidligere medstudent, og det andre med en kollega. De gav meg viktige tilbakemeldinger, som bidro til noen justeringer. Jeg fikk også gode tilbakemeldinger fra veileder underveis. Jeg så underveis at spørsmålene kunne oppfattes store, og noe for strukturerte. Det medførte at jeg gjorde noen forenklinger i utformingen av spørsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 165).

Til tross for et strukturert forarbeid, måtte det flere justeringer til, etter at første intervju var utført. Temaguiden ble fortsatt stående, men jeg innså at jeg måtte ordlegge meg på andre måter når jeg stilte enkelte av spørsmålene. Bakgrunnen til det var at vedkommende som deltok, ga tilbakemelding om at de ikke forstod hva jeg spurte om. For å forsikre meg om at dette ikke skulle skje i løpet av de neste intervjuene, ble jeg observant på hvordan jeg stilte spørsmålene videre. Samtidig som dette også bidro til at det dukket opp naturlige oppfølgingsspørsmål som jeg ikke hadde tenkt på i forkant. Dette ga meg også mulighet til å forsikre meg om deres synspunkter før lydopptakeren ble slått av (Kvale & Brinkmann 2015, s. 193). Etter hvert som intervjuene pågikk, løstev jeg meg mer og mer fra temaguiden. Ulike

oppfølgingsspørsmål ble mer naturlig å stille, og temaguiden ble praktisert mer som et hjelpemiddel for å holde oversikten (Dalland, 2017, s. 78). Det ga også rom for å kunne følge ungdommenes fortellinger, samtidig som jeg sørget for at jeg ikke bevegde meg utenfor det som allerede var tiltenkt. I ettertid skulle jeg ønske jeg hadde stilt ytterligere oppfølgingsspørsmål. Det var stor variasjonsbredde i utvalget, blant annet med tanke på hvordan de kom i kontakt med Møteplassen og hvilken situasjon de stod i. Dette medførte også at jeg måtte være fleksibel i hvordan jeg ordla meg (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 205).

4.5 Gjennomføring av intervjuene

Før igangsettelse av intervjuprosessen hadde jeg flere planleggingsmøter med ansatte på Møteplassen. I den anledning ble jeg gjort oppmerksom på at ungdommene jeg skulle møte, gjenkjennes med et stort spekter av ulike livshistorier. I den forbindelse valgte jeg å ha et bevisst forhold til at intervjuene ikke skulle gi rom for å gå nærmere i detaljer på hver enkeltes historie, da dette kunne ha medført at jeg havnet langt utenfor studiens formål. Det handler om å sikre at studien ikke blir forførende, hvor dette kan medføre at ungdommene gir ut opplysninger som de senere kunne ha angret på at de fortalte (Kvale & Brinkmann 2015, s. 107). En fellesnevner for flere av ungdommene var at de enten hadde erfart, eller stod i en sårbar livssituasjon hvor det stilles andre krav og forventninger på vei inn i voksenlivet. På dette tidspunktet gjorde jeg meg allerede opp noen tanker om hvordan jeg skulle møte ungdommene, og hvilken setting som kunne vært best egnet. I fra starten av hadde jeg en dialog med de ansatte, og la en plan for videre arbeid. Vi ble først enige om at jeg skulle møte ungdommene hvor de selv ønsket. Om det var i forbindelse med en tur, kafebesøk eller lignende var det de som skulle bestemme. På dette tidspunktet ble det vurdert som en viktig inngangsport for å skape trygghet i intervjusituasjonen (Malterud, 2017, s. 133).

Etter hvert som planleggingen pågikk, og intervjuene skulle gjennomføres, nærmet vi oss november. På dette tidspunktet fikk Vestlandet virkelig kjenne på vinterføre, og turalternativet, som først var tiltenkt ble fort lagt på hyllen. I dialog med Møteplassen ble vi derfor enig om å benytte tv-stuen/spillerrommet i tilknytning til deres lokale for å gjennomføre intervjuene. Ungdommene som skulle delta, var allerede kjent med lokalet og de ansatte var til stede i døren, når de kom til avtalt tidspunkt. De ansatte var ikke med i selve intervjuet. Varigheten på intervjuene var mellom 14 til 46 minutter, og de ble gjennomført etter oppsatt

tidspunkt på dagtid og ettermiddag. Jeg stilte meg fleksibel i forhold til tidspunkt, slik at ungdommene ikke fikk fravær fra skole eller jobb, for de som dette var aktuelt å ta hensyn til. Totalt ble det gjennomført åtte intervjuer. Det var ingen ungdommer som trakk seg, men flere gav uttrykk for at de var nervøse og usikre på om de i det hele tatt ønsket å delta når de fikk spørsmålet. Mens noen takket gledelig ja. Fra selve oppstartsfasen ble det derfor naturlig å arbeide med kontaktetablering. I den anledning startet jeg med å fortelle kort om meg selv, hva jeg studerer og grunnlaget for mitt ønske om å bli bedre kjent med Møteplassen. Malterud skriver at det er viktig å skape et klima preget av trygghet og fortrolighet i en slik situasjon. Dette kan være avgjørende for om en er i stand til å skape rom for noe en ikke hadde kjennskap til fra før (Malterud, 2017, s. 135). Dette var også en fin anledning til å gjennomgå informasjonsskrivet om hva deltagelsen ville innebære og samtykkeskjema.

4.6 Informert samtykke

For å sikre at ungdommene ønsket å delta i studien etter de ansattes rekruttering, ble informasjon- og samtykkeskjemaet gjennomgått. Det ble vektlagt at deltakelsen skulle være frivillig og at det vil ikke ha noen konsekvenser om de skulle trekke seg. De ble også på dette tidspunktet informert om at intervjuet ville bli tatt opp på bånd, og at dette ville bli slettet etter transkriberingen. De fikk også tildelt direkte kontaktinformasjon i informasjonsskrivet, slik at de kunne ta kontakt dersom de skulle ombestemme seg i ettertid eller hadde andre spørsmål knyttet til studien (Dalland, 2017, s. 241).

De ansatte fikk også tildelt samtykkeskjema i forbindelse med at de ble ansett som en tredjepart i studien. Bakgrunnen til dette var at dagens tilbud kun driftes av tre ansatte, og tilbudet vil derfor bære preg av ansattes utforming. For å sikre at ungdommene kunne navngi de ansatte i løpet av intervjuene, måtte dette avklares før oppstart. Det ble avtalt at navnene til de ansatte ikke direkte skulle bli nevnt i funnene som presenteres i resultatdelen eller i diskusjonsdelen. Dette ble heller brukt som et hjelpemiddel for å sikre at ungdommene kunne snakke fritt om tilbudet i løpet av intervjuet.

4.7 Databehandling

For å sikre ungdommenes anonymitet og konfidensialitet, ble alle lydopptakene og transkriberte datamaterialet overført til sikker lagring. Jeg ble anbefalt av Universitetet å

benytte meg av sikkerhetsprogramvaren Veracrypt. For å få tilgang til materialet må en ha egen kode for å kunne både hente ut, men også tilføye filer underveis. I løpet av denne forskningsprosessen var det kun jeg som hadde tilgang på materialet. Det ble videre benyttet en nyinnkjøpt diktafon til opptakene av intervjuene. Det medførte at det var mulig å overføre materialet underveis, slik at jeg allerede på et tidlig tidspunkt kunne forsikre meg om at jeg ikke hadde mistet viktig informasjon. Etter hvert som intervjuene ble gjennomført, ble lydopptakene gjennomgått og transkribert. Ungdommene ble identifisert med én bokstav, for å skille mellom hver enkelt ungdom. Det ble ikke gjort skille mellom de som tidligere har eller som nå benytter seg av tilbudet. En viktig grunn til dette er å sikre at ungdommene ikke er gjenkjennbare, for å ivareta ungdommenes konfidensialitet i studien (Jacobsen, 2018, s. 50).

Ved at jeg allerede igangsatte prosessen med å transkribere og gjennomgå intervjuene fortløpende, bidro dette til at jeg tidlig i prosessen ble klar over hvordan jeg både ordla meg og hvilke situasjoner jeg burde ha stilt flere oppfølgingsspørsmål. Malterud var en viktig inspirasjonskilde her. Hun skriver blant annet at en helt vanlig nybegynnerfeil er å kjøre gjennom alle intervjuene og deretter sette seg ned i etterkant og gjennomføre hele transkriberingen. I mange tilfeller vil en erfare et unødige og omfattende empirisk materiale med lavt meningsinnhold i forhold til studiens problemstilling (Malterud, 2017, s. 137). Det bidro også til at jeg underveis fikk et bevisst forhold til min rolle som forsker og intervjustil (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 207). Transkriberingen tok tid og i enkelte situasjoner opplevdes datamaterialet omfattende. Likevel ser jeg i ettertid at et grundig arbeid medførte at jeg unngikk å ta noen snarveier når jeg skulle i gang med analysearbeidet (Jacobsen, 2018, s. 201-202).

4.8 Tematisk analyse

Etter at intervjuene og transkriberingen var utført, ble jeg sittende igjen med en bunke med papirer og feltnotater som ble tatt underveis i intervjuet. For å sikre at jeg på best mulig måte skulle få mulighet til å få frem viktig informasjon fra funnene, valgte jeg å analysere materialet med hjelp av tematisk analyse. Metoden er ifølge Malterud ikke noe spesielt original, men den har en del fellestrekk med mange andre analysemetoder. I motsetning til andre analysemetoder går ikke en tematisk analyse bredt ut fra start. Den gjør heller et forsøk

på å innledningsvis konsentrere oppmerksomheten om relativt få temaer og kodegrupper (Malterud, 2017, 98). Det betyr ikke at metoden av den grunn anses å være rigid. Tvert imot anses trinnvis analyse, ifølge Malterud, å skjerpe prosjektets fokus opp mot problemstilling og bidra til at en får enklere totaloversikten av materialet (Malterud, 2017, s. 111). I den anledning ble tematisk dataanalyse vurdert som et godt utgangspunkt. En grunn til dette er at analysen anses å være induktiv og interaktiv med sikte på å utvikle kunnskap om ungdommenes opplevelser av Møteplassen (Malterud, 2017, s. 98). I denne anledning valgte jeg å benytte meg av den tematisk analysemodellens seks faser, inspirert av Braun og Clarke (2006).

Første fase:

Det første og viktigste steget på vei inn i denne fasen, anses å være tiden som ble benyttet til både lytting og transkribering av de åtte individuelle intervjuene. På denne måten fikk jeg anledning til å bli godt kjent med materialet som ble viktig for å kunne ta for meg neste steg i analyseprosessen. Transkripsjonen ble derfor gjennomlest flere ganger, med noen dagers mellomrom for få god nok oversikt over materialet. Dette gjorde jeg for å unngå å bli for fastlåst til materialet fra starten av. Ifølge Braun og Clark innebærer dette at jeg måtte være nysgjerrig i søket etter både mønstre og ulike meninger i materialet (Braun & Clarke, 2006, s. 87).

Andre fase:

Neste steg i prosessen omhandlet å frembringe innledende koder. Dette gjorde jeg gjennom å lese hver og en setning, opptil flere ganger. Dette ble gjort som et forsøk på å gjøre det hver for seg, uten at jeg leste teksten sammenhengende. En av de viktigste hensiktene med denne fasen, handler om å søke etter forståelsen for hva de enkelte setningene forsøker å fortelle. Deretter satt jeg enkelte ord opp på en liste over hvordan dette kunne tolkes. På dette tidspunktet erfarte jeg det ble vanskelig å skille mellom enkelte setninger, da jeg så de kunne passe inn under flere steder. Utrolig nok bidro det til ytterligere koder. Etter hvert som jeg arbeidet meg videre gjennom materialet, innså jeg at noen fremstod som relativt like og kunne slås sammen. Enkelte ble også annullert, da de ikke lengre var relevant (Braun & Clarke, 2006, s. 88-89). I den anledning valgte jeg å benytte meg av programvaren NVivo i et forsøk på effektivisering, og ikke minst få en bedre oversikt over materialet. Dette var et program jeg benyttet meg av etter anbefaling fra veileder. Et eksempel på dette så en i forbindelse med koden «lav terskel for å komme i kontakt». Dette så jeg etter hvert måtte inndeles i flere koder

som «tilgjengelighet», «fleksibilitet», og «jevnlign kontakt». De foreslåtte kodingene refereres til det som viste seg å fremstå som interessant i løpet av analysen, og som kunne refereres i tilknytning til det mest grunnleggende segment, eller elementer av materialet (Braun & Clarke, 2006, s. 88).

Tredje fase.

I denne fasen gikk jeg bredt ut i søk etter temaer gjennom de allerede oppsatte kodingene fra de første fasene. Det bidro til at jeg måtte skjerpe fokuset i et forsøk på å unngå at materiale ble for omfattende. Jeg måtte derfor gjøre flere forsøk, dette utfordret min kreativitet og nysgjerrighet. Jeg forsøkte å se etter likhetstrekk eller sammenhenger mellom kodene som jeg tidligere hadde satt opp. Prosessen opplevdes krevende og temaene som ble stod igjen fremstod som et viktig utgangspunkt for mitt videre analysearbeid (Braun & Clarke, 2006, s. 89).

Fjerde fase.

I neste steg av analysen gjorde jeg ytterligere gjennomgang av temaene, for å undersøke om det forelå noen relasjoner mellom kodene var tydelige nok. Det ble gjort for å sikre at jeg hadde fått med meg det essensielle, og at noe ikke var blitt glemt (Braun & Clarke, 2006, s. 91-92).

Femte fase.

I denne fasen startet jeg med å navngi, samt skrive om temaene som allerede hadde blitt satt opp i løpet av fjerde fase. Dette bidro til at jeg fikk synliggjort fire utvalgte hovedtemaer, som i hovedsak underbygger de temaene som først ble utvalgt. Deretter ble det naturlig å gjennomgå materialet en gang til, for å undersøke om det var andre temaer som kunne underbygge allerede oppførte forslagene. Ifølge Braun og Clarke er det i denne fasen viktig og forhindrer at temaene gjør for mye ut av seg, blir for mangfoldige eller komplekse (Braun & Clarke, 2006, s. 92). Temaene ble derfor presentert på følgende måte:

Figur 1.

Sjette fase

Den siste fasen innebar å skrive selve studien, og få tilstrekkelig oversikt over ulike elementene som ville bidra til å skape en mer helhetlig oversikt over ungdommenes utsagn. Etter en lang analyseprosess førte dette til utvalgte sitater, som konkret fortalte om hvordan de opplevde tilbudet (Braun & Clarke, 2006, s. 93). Utvalgte sitater bidro til nysgjerrighet, og ga meg ytterligere muligheter til å stille kritiske spørsmål som omhandlet Møteplassens tilbud.

4.9 Gyldighet og troverdighet.

Å vurdere studiens gyldighet anses å være komplisert. Pålitelighet eller reliabilitet er et viktig kriterium innen forskning, og handler om hvorvidt arbeidet som presenteres er til å stoles på (Dalland, 2017, s. 55). Empirien som samles inn, skal kunne svare på de spørsmål som stilles for å sikre studiens gyldighet og relevans. De skiller mellom to forskjellige typer gyldighet og relevans innen vitenskapelig metode. Den første handler om intern gyldighet, som omhandler hvorvidt en har dekning av empiri for de konklusjoner som trekkes. Ekstern gyldighet forteller oss noe om hvilken grad funnene kan generaliseres, også til andre sammenhenger (Jacobsen, 2018, s. 17). For å sjekke studiens pålitelighet og gyldighet, må det være mulig å ha innblikk i hvilke valg som har vært tatt gjennom hele forskningsprosessen. Dette har blitt gjort ut fra valgene som tidligere presentert. Samtidig vil jeg videre i denne studien komme nærmere inn på utvalgt empiri og direkte sitater, som gir hver enkelt leser mulighet til å

vurdere om studien er valid. Gjennom åpenhet og eksplisitt avklaring av de valgene som har vært gjort, vil dette kunne bidra til å skape mulighet for diskusjoner omkring studiens gyldighet og pålitelighet (Jacobsen, 2018, s. 385).

En kommer da inn på forskningenes reliabilitet, i forhold til hvorvidt det er mulig å kunne gjenta studien og få de samme resultatene. Innenfor kvalitativ forskningsdesign anses dette å være en utfordrende oppgave, blant annet grunnet forskerens påvirkning på selve forskningsprosessen. Dette kan være relatert til fremgangsmåten og de fortolkninger som jeg har vært gjort meg underveis, som videre kan ha betydning for hvordan jeg ønsket å undersøke ungdommens opplevelser. Dette vil igjen kunne påvirke det endelige resultatet. Dersom en skulle etterprøvd studiens endelige resultater, er det derfor ikke sikkert at en ville kunne repliseres – gjentas – av en annen forsker å få de samme identiske resultatene (Leseth & Tellmann, 2015, s. 13). Dette kan også ha en sammenheng med at Møteplassens tilbud kun eksisterer på Karmøy, og dersom en skulle ha gjort lignende studier opp mot andre tilbud er det ikke utenkelig at dette kunne ha medføre ulike resultater.

5. Funn fra intervjuene

For å besvare studiens problemstilling «*Hvordan opplever unge voksne tilbudet ved Møteplassen?*», benyttes kapittelet til å presentere utvalgte resultater fra intervjuene.

Tilbakemeldingene fra ungdommene som har erfaring med tilbudet, forteller at det oppleves lett å komme i kontakt med tilbudet. De opplever at tilbudet gjenspeiler et fellesskap, et rom for å snakke fritt om temaer som opptar dem og voksne som støtter dem i å utforske og utfordre egne grenser. Det vurderes at funnene bidrar til å gjenfortelle den betydning Møteplassen har hatt for ungdommene over tid.

5.1 Lav terskel for å komme i kontakt.

Flertallet av ungdommene som deltok i studien, trakk frem lav terskel for å komme i kontakt med Møteplassen. Dette var kun gjeldene etter at kontakten var opprettet. Flertallet av ungdommene kom i kontakt med tilbudet som et resultat av at andre instanser, som blant annet skolen, ROP-tjenesten, barnevernet eller politi som hadde kjennskap til tilbudet. Noen få kom i kontakt som et resultat av at foreldre eller søsken hadde tatt kontakt på vegne av dem. Alle oppga at de ikke hadde kjennskap til tilbudet i forkant. Etter at kontakten var

opprettet satte de pris på ansattes tilgjengelighet, fleksibilitet og jevnlig kontakt over tid, som bidro til langvarig kontakt.

5.1.1 Ansattes tilgjengelighet

Ungdommene oppga at de opplevde tilbudet som svært tilgjengelig. Flere opplevde det som en trygghet å vite at de kunne ta kontakt selv utenfor ordinær arbeidstid, og i løpet av helgene når de ansatte ikke var på jobb. Likevel var de innforstått med at de ansatte ikke kunne være på jobb til alle døgnets tider. Flere oppga at de ikke hadde andre voksne å kontakte og for mange ble det derfor en trygghet å vite hvem de skulle kontakte dersom det skulle oppstå behov. En fortalte det slik:

«Opplevtes trygt å vite at ansatte er der når du skulle trengt en voksen, men du har ikke så mange».

Mens en annen fortalte det slik:

«Altså ringer du henne sånn typ halv to på natta så tar hun telefonen. Hadde det skjedd noe når som helst, kunne jeg ringt henne. Jeg er sikker på at hun hadde kommet og hentet meg eller fikset et eller annet».

Ungdommenes utsagn gjenforteller opplevelser preget av tilgjengelige ansatte, med en genuin interesse for å bli ivaretatt omtrent til alle døgnets tider. Ansattes rolle har vist seg å ha stor betydning for hvordan ungdommene opplever kvaliteten av Møteplassens tilbud. Likevel var det noen som fikk erfare det motsatte. En ungdom fortalt dette slik:

«Det har vært noen perioder der det har vært mindre kontakt ... Men det ligge jo en del på meg ja «..» fordi hun som jeg hadde kontakt med forsvant. Ja, så da følte jeg var blitt avsluttet herfra».

Selv om denne ungdommen gav uttrykk for en uheldig opplevelse, forteller det også noe om hvor sårbart tilbudet kan være, dersom ansattes tilgjengelighet reduseres. Navnet på tilbudet fikk en også tilbakemeldinger på. Det kan tenkes at navnet kanskje er «lite» heldig. Blant annet fordi ingen av ungdommene hadde kjennskap til tilbudet i forkant. En fortalte dette slik:

«Når jeg første gang hørte om møteplassen, så trodde jeg det var en datingplass... så jeg bare, nei her hører jeg ikke hjemme».

Manglende kjennskap til tilbudet i forkant resulterte i at noen av ungdommene ble usikre på om dette var et riktig tilbud å benytte seg av:

«Men jeg var jo veldig nervøs .... jeg visste jo egentlig ikke helt hva jeg skulle forvente da. .... Jeg ble henvist via politiet».

5.1.2 Ansattes fleksibilitet

De fleste trakk frem ansattes fleksibilitet både i forbindelse med at de kunne stille opp på kort varsel, men også i forhold til hvordan de ansatte snur seg rundt for å kunne imøtekomme ungdommens behov til enhver tid. En av ungdommene forklarte det slik:

«Jeg hadde ingen og spør. Fosterhjemmet skulle jo være trygt å kunne komme å spør om hjelp. En skulle jo kunne beregnet med de voksne «...» men de ble på en måte ikke sånne trygge personer for meg. Da var ... ehm.. Møteplassen egentlig som kunne kontakte hvis det kom til det å måtte hjelpe meg liksom. Men så har det også vært sånn med voksne i livet, ehm... blir veldig fort kaotisk for meg. Fordi jeg forstår meg ikke på alt fra for eksempel skatt, til NAV og betalinger «...». Alt det du skal gjøre, så når jeg får beskjed fra voksne som snakker mer NAVsk ehh... At jeg må gjøre visse ting så har de på Møteplassen lært meg sånn hvordan jeg skal for eksempel sende inn en søknad».

Dette utsagnet kan illustrerer en situasjon preget av usikkerhet, for hvor en skal henvende seg når det foreligger behov for hjelp. Det kan virke som om denne ungdommen opplever dette som trygt å vite hvem de skal henvende seg til dersom en ikke har andre å kunne spør.

Likevel sier det ingenting om ansattes kompetanse til å følge opp unge voksnes behov. En annen fortalte dette:

«Altså Møteplassen hjelper deg ikke sånt bare at du har hatt et rusproblem liksom. De hjelper deg jo med alt... De prøver å finne jobb, og leilighet og sånn. Skal du for

eksempel ta lappen så fikk jeg hjelp til det på en måte. «..». Uansett hva det er en trenger hjelp til så kan du spørre om hjelp til det, så får du det ...».

Lignende opplevelse finner en også tilbake til hos en av de andre ungdommene:

««...» når jeg flyttet så hadde jeg jo ikke akkurat så mye familie som hadde sjans til å være med meg å flytte og sånn ting som det. Ehm.... så de lånte jo sånn tilhenger og tok en dag med til å hjelpe å flytte ting ...».

Ungdommenes utsagn representerer et tilbud som preget av stor grad av fleksibilitet. Ansatte som er villig til å snu seg om og bistå der den enkelte har behov dukker opp. Dette opplever ungdommene som viktig.

5.1.3 Forutsigbar kontakt

Forutsigbar kontakt handler i dette tilfelle om at ungdommene gav tilbakemeldinger på at de opplevde Møteplassen som et langsiktig og forutsigbart tilbud. En ungdom forklarte dette slik:

«Har alltid følt at Møteplassen på en måte de har ikke sånt midlertidige».

En annen ungdom ga uttrykk for at Møteplassen på ingen måte var et tilbud som kun var gjeldene mens det forelå et behov, sammenlignet opp mot det offentlige hjelpeapparatet på denne måten:

«Dersom du har behov for hjelp andre steder i hjelpeapparatet, for eksempel om en går til samtale hos behandler på DPS, oppleves det som om du skal bare inn for å fikses, og deretter ut igjen».

Dette forteller oss noe om at Møteplassen er ikke et tilbud som kun eksisterer på det tidspunktet livet oppleves vanskelig eller utfordrende, men et mer langsiktig tilbud. Likevel var det noen som opplevde det motsatte:

«I sommer så ble det jo litt mindre kontakt fordi hun som jeg hadde kontakt med forsvant. Ja, så da følte jeg var blitt avsluttet her fra».

5.2 Snakke om alt eller ingenting

De fleste som deltok i studien, trakk frem betydningen av å kunne ha noen å snakke med. Dette gjenspeilet et behov for å ha noen som hadde tid, og ikke minst rom til å ta imot det en hadde å fortelle. Flere hadde ulike historier med seg, og for enkelte var det av stor betydning å ha en arena hvor det var mulighet til å kunne ventilere. Ikke minst ansatte som hadde en genuin interesse til å høre på og rom for å kunne gi tilbakemeldinger til forslag til bedring, og eventuelt endring.

5.2.1 Godt å ha noen å snakke med

Det var for mange av ungdommene viktig å ha noen å snakke med. Voksne som både hadde tid og ikke minst kapasitet til å gi rom for ventilering. En av ungdommene forklarte dette slik:

«Jeg trenger bare å snakke, få ut alt. Ehhmm. «...» Det var veldig mye til hjelp. Bare for å tømme meg litt. Altså noen som tok imot».

En av ungdommene satte spesielt pris på at de ansatte var engasjert og nysgjerrig.

Vedkommende fortalte dette slik:

«Hvis jeg ikke klarte å forklare det på noen måte, så spurte han på litt annen måte ... og jeg kunne da forklare det, en gang til på min måte og hva jeg lurte på».

Dette gjenspeiler ungdommens behov for å snakke om alt eller ingenting. Å gi ungdommen denne muligheten, kan bidra til at ungdommene opplever tilbudet som trygt og ikke minst tørre å fortelle hva som opptar de til enhver tid. En ungdom hadde utfordringer knyttet til bruk av rusmidler og trakk frem samtalen som et viktig utgangspunkt for å bli rusfri.

«De hjalp meg ut av rusen ... og snakket med meg, og de snakket med meg om alt mulig og sånt. Så hadde de alltid et svar på det jeg lurte på».

Det å ha en åpen dialog, kan være en viktig inngangsport for å kunne komme inn på temaer som for enkelte gjerne kan være vanskelig å komme inn på egenhånd. Videre var fant en også tilfeller der enkelte opplevde det å ha en åpen dialog med de ansatte på Møteplassen som mer nyttig enn med psykologen sin. Blant annet var det en som fortalte dette slik:

«Jeg trengte bare noen voksne å snakke med, får ut det jeg hadde. Hun møtte meg på det jeg hadde å fortelle, selv om jeg på dette tidspunkt hadde to psykologer. Ingen av de fungerte».

5.2.2 «Ansattes genuine interesse for hva jeg fortalte og hvordan jeg hadde det»

Majoriteten av ungdommene opplevde ansatte som hadde et ønske om å bli bedre kjent og ikke minst høre om hvordan de hadde det. En forklarte dette slik:

«Ehh så vi pleide bare å treffes ofte og prate, gå tur og sånt. Det var jo gøy og vi ble jo bedre kjent og sånt. Jeg sitter jo her fortsatt. Hun har jo gjort noe riktig. For jeg har jo flere ganger forsøkt å stikke av og sånne ting».

En annen forklarte dette på følgende måte:

«Hun var raus og genuint interessert i hva jeg fortalte og hvordan jeg hadde det».

Ansattes genuine interesse for å hjelpe til kan også gå for langt. En av ungdom som deltok i studien fortalte dette slik:

«Ehh og det er nettopp dette som kan bli litt negativt noen ganger. Fordi de kan bry seg litt for mye inn i ditt personlige liv. For jeg føler at jeg har en sånn komfortsone som jeg, hvor jeg tenker innenfor denne sonen her så er det bare jeg. Liksom ingen andre, ikke sant. Ehh..... men så er det litt sånt det som kan gjøre meg litt sånt sånn sur noen ganger, og nå gidder jeg ikke å gå på Møteplassen».

5.2.3 Takhøyde for tilbakemelding

Selv om ungdommene opplever at de kan snakke om alt eller ingenting, kommer det frem i løpet av intervjuene at det også var god takhøyde for å gi tilbakemeldinger til hverandre.

«Jeg forventet å bli møtt med omsorg og at noen synes synd på meg. Det var det jeg trengte, men det å bli sett. Jeg gjorde jo mye av de tingene for å bli sett og. Ehm, der jeg istedenfor å bli møtt med den varme omsorgen, der jeg ble møtt med tøff omsorg. «Nei nå gidder jeg ikke å stå å se på at du ødelegge for deg selv. Jeg er her, men da må du ville det selv». Så egentlig et sånn dilemma med valg då. Enten så skjerper du deg og hjelper deg, eller så driter du i det. Da orker jeg ikke å engasjere meg i deg å hjelpe deg».

Tilbakemeldingene virker ikke å nødvendigvis bare å være negative. For denne ungdommen kan det fremstå som nødvendig for å kunne være en «hjelpende hånd» på veien videre.

5.3 Felleskap

Flere av ungdommene fortalte om en hverdag hvor flere opplevde seg ensomme, og mangel på kontakt med andre jevnaldrende. Nettverket ble beskrevet som lite og for enkelte opplevde de hverdagen som lang, før de kom i kontakt med Møteplassen. Det å få mulighet til å være en del av tilbudet har for mange bidratt til både nettverksbygging med andre, og ikke minst bidratt til å skape opplevelsen av å være en del av et fellesskap.

5.3.1 Være en del av gjengen

«Hvis ikke Møteplassen hadde vært så, hadde jeg ikke hatt venner den dag i dag. For de vennene jeg har i dag er som regel fra Møteplassen».

Måten ungdommen i dette tilfelle beskriver det å være en del av gjengen, forteller noe om hvor viktig det er for ungdom som opplever å stå alene å bli inkludert. For noen handlet det nettopp om det å ha en plass å møte, bli sett og ikke minst få mulighet til å utfordre seg selv.

«Ehh, for det første så hadde jeg endelig noen å møte. Prate med, bli med på ting som jeg ikke var vant med. Prøve nye ting liksom. Det gikk fra til at jeg gledet meg til en dag til istedenfor å legge meg tidlig fordi det var ikke vits å være våken på en måte».

Mens en annen ungdom forklart dette slik:

«I starten var det sånn at jeg hadde jo ikke noe annet bedre å gjør med tiden min, så jeg kan jo prøve. Ehhmm.... for jeg lå jo bare hjemme. Så i starten var det jo bare å prøve, men så fant jeg ut etter hvert at det var jo ganske greit å komme seg ut. Treffe andre folk og litt sånt. Ehhh... så det har vel vært det som har holdt meg her så lenge».

Som vi ser, gir ungdommenes beskrivelse en pekepinn på hva tilbudet har hatt å si for flere. Hvor en har fått mulighet til å utforske sin plass i gjengen, og finne gleden i å gjøre noe sammen med andre.

5.3.2 Ikke alle ønsket eller fikk mulighet til å delta i fellesaktiviteter

Selv om Møteplassen ønsker å nå ut til flest mulig, er det noen begrensninger som gjør det vanskelig å inkludere alle gjennom ulike organiserte aktiviteter. Det er et krav om å være rusfri for å delta på felles aktiviteter sammen med andre. En ungdom fortalt dette slik:

«Jeg må være 100% rusfri. Jeg får ikke lov til å røyke hasj eller noe sånt. Jeg får ikke bli kjent med de andre ungdommene fordi det ikke passer seg. Jeg skal jo ikke dra de inn i liksom det samme som jeg gjør liksom. «...» Det hadde jo sett veldig dårlig ut hvis jeg hadde blitt med de på tur eller noe sånt og at jeg hadde langet ut om alle historiene om hva jeg hadde gjort».

Selv om enkelte ikke får anledning til å delta på fellesaktivitet før en er rusfri, kan det også være andre grunner til at enkelte ikke ønsker å delta på gruppeaktiviteter. Møteplassen er et frivillig tilbud og det betyr at de selv kan velge å delta eller ikke. Det var blant annet en som ikke ønsket å benytte seg av tilbudet, da vedkommende kun hadde behov for individuelle samtaler.

«Jeg aldri hatt behov på en måte å sosialisere meg eller aktivisere meg mer. Jeg har alltid hatt et godt nettverk. Jeg har studert, og gått på skole. Og på en måte gjort mye fornuftige ting. Men så har det bare vært det vanskelig å snakke med noen om det som virkelig gjelder».

5.3.3 Felles opplevelser med andre

De fleste av ungdommene trekker frem dette å skape opplevelser sammen med andre som positivt ladet. I og med at behovene hos de enkelte var i stor grad varierende, gjenspeilte også tilbakemeldingen hvor mye den enkelte benyttet seg av tilbudet eller ikke.

«Gradvis i løpet av de siste årene har jeg deltatt på litt innimellom. Av og til så er det turer, til individuelle samtaler, eller noe annet med de. Så har jeg aktiviteter med andre i samme alder som meg. Så jeg får jo litt sånn avkobling».

«Først og fremst snakket jeg mest med han. Bare jeg og han. Vi har jo funnet på alt mulig, Dratt på kafeer og bestilt oss kakao, rodd i kajakk. Spilt biljard, pingpong og sånt. Prøve å få tankene litt på andre ting, og ha noe kjekt å ha noe å gjøre i lag, og mens vi snakket. Så har jeg jo, husker ikke så godt nå, noe sånt tilbud som de hadde her der de samlet tre til fire ungdommer som samles og gjorde ulike aktiviteter i lag».

Selv om flertallet var fornøyde med tilbudet, var det en som savnet mer organiserte opplegg.

«Men så merke jeg jo på folk at de ikke vil komme, hvis jeg ikke kommer. For noen har jeg blitt en trygg person».

Ungdommens utsagn kan tyde på at det kanskje vil være behov for flere voksne og bedre planlegging av de ulike aktivitetene. Selv om det kan være ulike tanker om hva som kunne vært gjort annerledes, er det viktig å synliggjøre at de ansatte har stor innvirkning på hvordan ungdommene opplever tilbud. En av ungdommen fortalte at det kunne fort bli mye å ta ansvar for dersom en hadde behov for et avbrekk selv.

«Ja, det blir veldig sånn ... til at det blir fokuset på meg i aktiviteten, og jeg trenger den avbrekkingen, «...». Ha det kjekt og ikke ha det presset på at hvis noen skulle trenge meg».

5.4 Utfordre egne grenser

Å utfordre egne grenser har vist seg å være et viktig tema for mange av ungdommene. Dette handler om å utfordre seg selv til å ta mer ansvar for ulike valg på vei inn i voksenlivets forventninger, til det å utfordres på temaer som oppleves vanskelig. Ungdommene trekker frem flere eksempler på dette og sammenfaller derfor inn under begrepet «Pushet».

5.4.1 «Pushet»

Ifølge ungdommene er det flere som fikk erfare det å utfordre egne grenser. En forklarte dette i forbindelse med det å spør om hjelp:

«Nei jeg er jo sånn at jeg spør ikke om hjelp ... (fniser), hvis jeg trenger hjelp så spør jeg ikke om hjelp. Jeg holder det mest for meg selv ... hjemme å grave meg ned. Men hun pushet, pushet og pushet».

Ungdommens utsagn illustrerer hvor vanskelig det kan være å spør om hjelp når noe oppleves vanskelig. Tilbud som Møteplassen anses å være en viktig arena. Møteplassen hjelper ungdommene i møte med andre hjelpeinstanser og kan trene på å gjennomføre dette sammen med den enkelte.

Noen av ungdommene hadde vanskeligheter med å holde på blant annet hverdagslige rutiner. For enkelte ble det viktig å få mulighet til å bli utfordret på det å opprettholde og etablere hverdagslige rutiner på egenhånd.

«De etablerer litt rutiner. De får deg med ut på aktiviteter som gjør at du må stå opp. De får deg med på felles ting som du må møte folk. Jeg er jo litt mer introvert. Jeg liker egentlig å være litt alene, så jeg har av og til behov for å komme meg ut å møte folk. Ehm, for å bli vant til det og».

For enkelte krever det en iherdig innsats for å klare dette på egenhånd. Det trenger ikke nødvendigvis bare å være i forbindelse med søk etter nødvendig hjelp og få på plass hverdagslige rutiner. Noen fikk erfare blant annet det å utfordre egne grenser knytt til jobbsøking.

«Når vi delte ut jobbsøknader og sånt så var det hun som startet ordet med de ... holdte jeg på å si. Åsså klarte jeg å komme mer inn i det etter hvert, for da var det jo mer som rutine på det. Så ordnet det seg jo til slutt».

Flere satte pris på å bli utfordret, men utfra at det ble tatt hensyn til hvilken situasjon de stod i.

«Hun bare pushet på en god måte. Hun var ikke sånn, nei nå skal du ... det var mer sånn hvis jeg ikke klarte å komme, kjøre hit en dag for eksempel så kom hun og hentet meg. For hun visste jo at jeg ville ... men hodet mitt samarbeidet ikke alltid med meg egentlig. Åsså jeg vet ikke hvordan jeg skal forklare det»

Mens en annen fortalte dette slik:

«Selv om hun pushet meg, så forstod jeg hvor grensene mine var. Hun så på meg, hver gang det ble for masse for meg ... Hun har tatt det i mitt tempo selv om hun har pushet meg».

Det viser hvor viktig det kan være å ha noen å lene seg på når noe kan fremstå som både ukjent, eller vanskelig. Enkelte av ungdommene ga uttrykk for at de satte pris på å bli utfordret og tok lærdom av det. Blant annet var det en som forklarte dette slik:

«Det skal mye til for å hente seg inn igjen når en har havnet på feil kjøll ... Det å se det selv og det å ha noen som står og heier på deg har vært veldig verdifullt. At noen stille krav, at de turte å være de som var upopulære».

6. Diskusjon

I dette kapitlet diskuteres nærmere utvalgte funn fra intervjuene. Studien retter seg mot ungdommer med et stort spekter av ulike livshistorier, hvor flere av de var relaterer til opplevelsen av det å ikke mestre hverdagslige utfordringer, samt en sårbar livssituasjon. Studiens funn forteller oss hvilke behov de unge har i møte med rollen som ung voksen, og de forventningene samfunnet setter i løpet av denne fasen av livet. Med bakgrunn i dette, diskuteres noen utvalgte temaer som ungdommene trekker frem som betydningsfulle med Møteplassens tilbud. Dette vil kunne bidra til å fortelle om ulike sider ved studiens

problemstilling, ikke minst styrker og svakheter ved tilbudet. Dette gjøres i lys av allerede presentert litteratur, anerkjennelsesperspektivet og utvalgt empiri. På den måten vil diskusjonsdelen bidra til å fortelle hvilken betydning Møteplassen har hatt, for de som deltok i denne studien.

6.1 Lav terskel for å komme i kontakt

Møteplassen har i løpet av de siste årene arbeidet aktivt med å få ut tilstrekkelig informasjon om tilbudet. Dette har de gjort via kommunens nettside og ulike sosiale medier, som blant annet Facebook og Instagram (Møteplassen, 2021). Det kan tenkes å ha en sammenheng med at de ønsker å nå ut der ungdommene befinner seg. For de ungdommene som kan ha et anstrengt forhold til hjelpeapparatet, eller er usikker på ulike typer hjelpe som eksisterer, kan en slik fremstilling bidra til å ufarliggjøre tilbudet.

Selv om dette kun gir et innblikk i hvordan de ønsker å fremstille tilbudet, er det interessant at ingen av ungdommene som deltok i studien hadde hørt om tilbudet, før de ble introdusert gjennom andre instanser eller via private nettverk. En av ungdommene trodde Møteplassen var et sted kun ment som dating, og ikke som et lavterskeltilbud. Det kan tenkes at navnet i seg selv kan være «lite» heldig, og at en derfor ikke kan utelukke at noen assosierer tilbudet med noe annet. Dette finner en også likhetstrekk med lavterskeltilbudet «En som lytter». Lervåg fant i sin studie flere tilfeller hvor ungdommene opplevde navnet som ukjent, noe som medførte at de ikke var godt kjent med tilbudet i forkant (Lervåg, 2018). Derfor er det interessant å stille seg spørsmål om ungdommene som deltok i denne studien opplever at tilbudet gjenspeiler det å ha lavterskel for å komme i kontakt.

Møteplassen ønsker å nå ut til unge voksne som kan ha behov for denne type tilbud. Likevel viser tilbakemeldingene at de ikke hadde kjennskap til tilbudet i forkant. Studier har vist oss at det foreligger flere barrierer på veien, som kan være medvirkende årsaker til at noen opplever det vanskelig å oppsøke hjelp. Manglende kjennskap kan være en medvirkende faktor til at ungdommene kanskje var både usikre, og heller ikke hadde forventninger i forkant av oppstartsperioden, noe som kan se ut til å komme frem i løpet av denne studiens funn. Ifølge Gulliver et al., kan dette skyldes flere faktorer. Det kan være knyttet til fordommer, forventninger og frykt for å bli stigmatisert (Gulliver et al., 2010). På mange måter kan dette relateres Honneths beskrivelse av krenkelse. Det kan være et resultat av at en

opplever det vanskelig å søke etter hjelp, eller frykt for å ikke nå frem (Paulsen et al., 2020). Dette kan relateres til for eksempel Møteplassenes tilbud, i forbindelse med at det må foreligge en form for «henvisning» før oppstart. Selv om Møteplassen nødvendigvis ikke praktiserer begrepet på samme måte som i helsevesenet, kan det være grunn til å tro at dette bidrar til avstand. Det kan være et resultat av at en har utviklet en form for beredskap, reservasjon eller skepsis til hjelpeapparatet. For noen kan det også være relatert til tidligere erfaringer med lange ventelister for eksempel i helsevesenet, og av den grunn ikke ønsker eller opplever det vanskelig å oppsøke hjelp (Anvik, 2016, s. 42; Idsøe et al., 2018). Det blir derfor interessant å diskutere Møteplassens henvisningskultur, slik tilbudet står i dag. På mange måter står dette i kontrast til de fleste lavterskeltilbudene, som blant annet UngArena - Oslo, «En som lytter» og det danske Headspace tilbudet. Nettopp fordi det ikke er nødvendig med henvisning for å kunne komme i kontakt. Tvert imot ønsker de at det kun skal være en «åpen dør» inn for de som ønsker kontakt (Lervåg, 2018; Melby et al., 2017; Rambøll, 2019).

Selv om Møteplassen likevel benytter seg av begrepet «henvisning» for at unge voksne skal kunne komme i kontakt, trenger det nødvendigvis ikke å generaliseres kun til negative assosiasjoner. Tilbudet består av kun tre ansatte, og utfra antall ungdom de har kontakt med, er det ikke utenkelig at dette også kan ha sine fordeler. Da dette kan bidra til at de ansatte i større grad kan regulere kapasiteten å sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Det er viktig at de ansatte har både tid og ressurser til å følge og kunne tilby nødvendig støtte (Anvik, 2018, s. 29). Det kan tenkes at ordet «henvisning» brukes mer som et «verktøy» for å sikre kapasiteten. Tilbud som blant annet UngArena - Oslo og Ungdomshjelpa – Lier som viser til flere eksempler på hvorfor henvisning ikke skal være nødvendig. Blant annet dette med mulighet for «drop-in» hvor de trekker frem flere suksessfaktorer med denne type tilbud. Dersom Møteplassen også skulle tilbudt dette, er det ikke sikkert de ville hatt de samme resultatene. Det kan være relatert til at de er få ansatte, samt det at de tilbyr et bredt spekter av ulike typer bistand. En må derfor se dette i sammenheng opp mot hvilke ungdommer Møteplassen ønsker å nå ut til. Ungdommene som benytter seg av tilbudet representerer hver sin historie, uten at de gikk i detalj. Likevel ga tilbakemeldingen en pekepinn på en situasjon preget av både sårbarhet, og utfordringer på veien inn i overgangen til voksenlivet. Flere ga uttrykk for at de hadde hatt utfordringer i en lengre periode før de i det hele tatt kom i kontakt med Møteplassen. På en måte sier dette noe om et behov for at det kanskje burde vært gjort andre taktiske valg på et langt tidligere tidspunkt, for å kunne nådd ut til aktuelle ungdommer. Ifølge Melby et al., viser noen av tilbakemeldingen fra lavterskeltilbudet UngArena – Oslo at

også dette var gjeldene her. Dersom en hadde vært bevisst på dette fra oppstarten, kunne dette medført at enkelte fikk hjelp på et langt tidligere tidspunkt. Forhåpentligvis kunne dette ha medført at en kunne ha unngått at enkeltes behov kanskje ble for omfattende (Melby et al., 2017, s. 55). Selv om det kunne vært gjort andre taktiske valg her, er det ikke sikkert dette nødvendigvis hadde vært den endelige løsningen. Selv om dette kan diskuteres videre, representerer funnene at det først etter at etablert kontakt var på plass, forelå det en lav terskel for å ta kontakt. Dette knyttet ungdommene til ansattes tilgjengelighet og fleksibilitet, samt et forutsigbart kontaktpunkt.

6.2 Møteplassens tilgjengelighet og fleksibilitet anses som suksessfaktor.

Flertallet av ungdommene som deltok i studien ga positive tilbakemeldinger på at de satte pris på ansattes tilgjengelighet, fleksibilitet i møte med den enkeltes behov. Det finner en også likhetstrekk med lavterskeltilbudet UngArena – Oslo, Ungdomshjelpa – Lier og Headspace tilbudet. Blant annet dette med kort responstid, hvor ansatte imøtekom den enkeltes behov (Melby et al., 2017; Rambøll, 2019). Dette fant en også likhetstrekk med i denne studien opp mot Møteplassens tilbud. Likevel finnes der et klart skille mellom tilbudene, da de ikke er organisert likt. Blant annet dette med at ungdommene trekker frem tilfeller hvor de kan kontakte de ansatte til alle «døgnetts tider». I utgangspunktet er dette ikke tilbudet tiltenkt slik, men de ansatte velger strekke seg langt for å kunne være en nødvendig støtte. Nettopp fordi enkelte har gitt uttrykk for blant annet i denne studien at de ikke har andre trygge voksne å kontakte.

Studier har vist at dette fordrer unge voksne i en situasjon hvor livet kan oppleves utfordrende når de skal tre inn i roller, og forventninger som samfunnet setter. Det er ikke slik at alle klarer dette på egenhånd, men med tilgjengelig voksne slik Anvik skriver, kan dette skape nødvendig støtte og trygghet (Anvik, 2018, s. 29). På en måte forteller noe om hvor unikt Møteplassens tilbud er, og hvordan de ansatte møter den enkelte. Dette kan blant annet sees gjennom Honneths beskrivelse av anerkjennelse via kjærlighet. De ansatte gir ungdommene rom for å kunne uttrykke seg, og i den forbindelse oppleve seg selv som spesiell (Honneth, 2003, s. 15). I den anledning tenker jeg det må være rom for å diskutere ansattes kapasitet til å rekke over alle de praktiske, men også personlige behovene ungdommene trekker frem som betydningsfulle.

Det kan videre drøftes om de ansatte er for tilgjengelige etter at kontaktetableringen var på plass, da ungdommen tilbakemeldet at de får bistand til vidtfavnende oppgaver når behovet for hjelp endres eller oppleves akutt. Eksempelene som ungdommene selv trekker frem er knyttet til bistand til å komme i kontakt med andre deler av hjelpeapparatet, boligjakt, boveiledning, støttesamtaler eller lignende. I den anledning undrer jeg meg over ansattes kapasitet, tid og ressurser. Møteplassen har på nåværende tidspunkt over 70 ungdommer de følger opp. Det sier noe om hvilke spekter av behov de ansatte skal ivareta. Flere av ungdommene står i ulike livssituasjoner, som for enkelte kan bidra til økt sannsynlighet flere negative utviklingstrekk og langvarige følger inn i overgangen til voksenlivet (Kristofersen & Sverdrup, 2013, s. 114/125). Det forteller noe om hvilke behov ungdommene har, og hvordan Møteplassen skal ivareta disse. Studier har vist at ungdommer med denne type erfaringer oftere har en mer tidkrevende prosess for å bli i stand til å stå på egen ben (Höyer & Sjöblom, 2011, s. 32-33). Dersom behovet blir for omfattende, er det ikke utenkelig at det kan medføre at noen vil ha behov for tettere kontakt enn andre. Spørsmålet da er om dette vil da gå utover de andre. Blant annet var det en av ungdommene som ga uttrykk for at dette kunne ha vært tilfelle her, da kontakten plutselig ble brutt sist sommer, fordi vedkommende som hadde ansvar ble bort fra jobb. For det første kan det si noe om at de kanskje har for mange å følge opp. Samtidig hvor sårbart et slikt tilbud kan være, om en ser det i sammenheng med hvor mange ansatte de er. Selv om vi ikke har kjennskap til selve årsaken til at kontakten plutselig ble brutt, skal en nok ikke utelukke at slike faktorer kan ha en sammenheng. Dette finner en også likhetstrekk med tilbakemeldingene som foreligger fra Ungdomshjelpa – Lier (Melby et al., 2017, s. 45).

Ansattes tilgjengelighet var for mange en viktig støtte. Selv om det er beundringsverdig hvor langt de ansatte er villig og ikke minst har kapasitet til å være ytterst tilgjengelig, kan det også ha sine baksider. Dersom de ansatte er for tilgjengelige, kan en slik situasjon medføre at en utvikle en form avhengighet til de ansatte (Reegård, 2021). Selv om litteraturen forteller oss hvor sårbar fasen kan være som ung voksen, er det flere som vil ha behov for nødvendig støtte. Det bør derfor være rom for å diskutere balansegangen mellom hvor tilgjengelig en skal være. En slik situasjon kan også bidra til at tilbudet for enkelte blir en slags «hvilepute». Reegård hevder at en slik situasjon kan medføre at enkelte ikke tørr å slippe seg løs, og at forholdet til den ansattes kan resultere i et avhengighetsforhold (Reegård, 2021). For noen vil nok en slik relasjon være avgjørende, samtidig som det også kan være et hinder. Dette grunnet tiden som kreves for å etablere et tillitsforhold til de som kanskje allerede har erfart brutte

relasjoner til familien, mens noen ganger knyttes opp mot hjelpeapparatet. I en fase i livet hvor valg skal tas og ansvar for egne valg blir større, er det ikke utenkelig at en slik situasjon krever ansatte som har tilstrekkelig med tid til å kunne bistå. Behovet for stabilitet og trygge voksne er det ungdommene trekker frem som betydningsfullt. Dette finner en også likehetstrekk med blant annet Ungdomskontakten - Lier. Samtidig som det også representerer en sårbarhet når relasjonen mellom de ansatte og ungdommene blir for personavhengig, og ikke uten videre kan erstattes av andre (Melby et al., 2017, s. 45). Dette var også tilfelle for ungdom på Møteplassen, blant annet når en av de ansatte skulle ut i foreldrepermisjon.

For ungdom på vei inn i voksenlivet, med et bredt spekter av historier med seg er det viktig at tilbudet gjenspeiler fleksibilitet og nødvendig tilpasning for å kunne imøtekomme den enkelte (Melby et al., 2017). Det er rørende å se hvordan ansatte på Møteplassen snur seg rundt og bidrar på flere områder i de unges liv. Likevel kan det fremstå i enkelte tilfeller, som om ungdommene faktisk unngår å oppsøke bistand fra det offentlige, fordi de vet at de ansatte kan bistå med det meste. Det er ikke uten grunn at noen er mer spesialisert på enkelte områder enn andre, og det kan derfor ha en motsatt effekt. For eksempel at ungdommene oppsøker Møteplassen når de trenger hjelp, istedenfor der de skal henvende seg. For ungdom på vei inn i voksenlivet vil dette være en viktig lærdom i å oppsøke både informasjon og hjelp, der den hører hjemme. Selv om mange av ungdommene opplever at de kanskje ikke har lært seg denne kompetansen, kan det tenkes at disse situasjonene kan anses som en sentral lærings- og utviklingsarena på vei inn i voksenlivet (Tysnes & Kiik, 2015).

6.3 Rom for å snakke om alt eller ingenting?

Tilbakemeldingene fra ungdommene gjenspeiler ansatte som anerkjenner deres behov for imøtekommelse gjennom samtale. Flere oppga konkrete eksempler, og anså dette som en av flere grunner til at de valgte å opprettholde kontaktpunktet ved Møteplassens tilbud over tid. Ansatte som hadde en genuin interesse til å høre på hva den enkelte hadde å si og ikke minst rom for å ta imot det som ble utvekslet. Dette sier noe om hvilke kvaliteter som var viktige, og ikke minst hvor tilknyttet ungdommene er til tilbudet. Dette understrekes også blant annet i ved lavterskeltilbudet UngArena – Oslo. Ungdommene trakk spesielt frem ansatte som var gode på å lytte og var imøtekommende på ulike behov, hvor det ble tatt utgangspunkt i «*hva er det du vil/Hva er viktig for deg*» i samtalen (Melby et al., 2017, s. 57). Dette ble også

spesielt vektlagt gjennom Honneths ståsted knyttet til opplevelsen av anerkjennelse. Ansatte som tilrettelegger for at de unge voksne opplever seg sett, verdsatt og som et unikt menneske hvor det blir tatt utgangspunkt i den enkeltes ressurser og behov (Honneth, 2003).

Selv om ungdommene er fornøyde, ble det vanskelig å stille kritiske spørsmål ved selve utførelsen. Nettopp fordi denne studien ikke har hatt anledning til å undersøke ansattes samtaleteknikker. Dette bidrar til en åpen refleksjon omkring temaet, om det virkelig er rom for å snakke om alt eller ingenting?

Ungdommene som deltok i denne studien gav uttrykk for at de opplevde det som positivt å kunne snakke om det som de måtte ønske, samtidig handler det også om å verne den enkelte. Det å komme til Møteplassen å fortelle om hvordan en har det, kan for mange være en ren lettelse. Ansatte som har tid og mulighet til å ta imot, anses å være en styrke, ifølge ungdommene. Dette underbygges også av ungdommene ved lavterskeltilbudet «En som lytter» (Lervåg, 2018). Selv om det kan forstås som en styrke, bør en ikke utelukke mulige svakheter. Blant annet hvor stort tale rom de ansatte legger til rette for. Ungdommene gjenkjennes med et bredt spekter av historier, og enkelte i sårbare livssituasjoner. Det bør derfor tas høyde for at en sikrer en balansegang mellom hva de utleverer, for å kunne ivareta personlig integritet.

De ansatte på Møteplassen er ikke terapeuter, sammenlignet med psykologer. Selv om de ansatte ut fra både kompetanse og erfaring fra ulike feltet, kan være rustet til å imøtekomme ulike typer problemstillinger, er det viktig å ha et klart skille mellom tjenestene. En ungdom fortalte blant annet at hun hadde hatt opp til flere psykologer, men ingen fungerte og det var mer til hjelp å ta kontakt med Møteplassen. Dette finner en også likhetstrekk med de tilbakemeldingen som foreligger etter evalueringsstudien gjort av UngArena – Oslo. Der var det en av ungdommene som benyttet seg av tilbudet noe mer, kun for en periode mens vedkommende ventet på å få tildelt ny psykolog. Vedkommende syntes det var greit å ha noen andre voksne å snakke med i mellomtiden (Melby et al., 2017, s. 55). Dersom en ser parallelt opp mot de tilbakemeldingen som foreligger fra ungdommene ved UngArena - Oslo og Møteplassen, kan det tenkes at de allerede er innforstått med at de ansatte ikke er psykologer. Likevel kommer det frem gjennom tilbakemeldingene fra en av ungdommene i denne studien at de fikk mer utbytte av å være i kontakt med Møteplassen. Det blir derfor interessant å stille seg spørsmålsteget med om vedkommende i det hele tatt hadde behov for å ha kontakt med

psykologtjenesten, i den forbindelse med at det opplevdes mer nyttig å ha kontakt med Møteplassen. Hva som er riktig eller galt, vil ikke bli besvart. Likevel vil en slik digresjon bidra til å åpne opp for refleksjoner omkring hvor langt Møteplassens tilbud er villig til å strekke seg.

En bør heller ikke utelukke at en åpen dialog mellom ungdommene og de ansatte også vil ha sine styrker. Dersom det skulle være behov for å koble på andre relevante instanser, kan en åpen dialog være «nøkkelen» til å kontakte relevant hjelp før utfordringene blir for omfattende. Ungdommene ved UngArena – Oslo verdsatte dette høyt. Da flere gjerne var usikre på hvor de skulle henvende seg, og de ansatte kunne derfra bistå som en støtte på veien (Melby et al., 2017, s. 58). Det er ikke til å utelukke at dette også kan være gjeldene for de unge voksne som denne studien retter seg mot. Funnen gjenspeiler et behov for samhandling sammen med andre tjenester i en fase hvor hurtige forandringer skjer og behovene endres. Hvordan Møteplassen klarer dette, kan nok ha sammenheng med at tilbudet er et lavterskeltilbud, og vil derfor ikke har de samme rammene og lovverkene å måtte forholde seg til som det offentlige hjelpeapparatet. De står friere til å utforme sitt tilbud, og har en økt fleksibilitet i forhold til hvordan de selv ønsker utføre sitt arbeid. Dette støttes også fra lavterskeltilbudet Headspace. Flere opplevde blant annet å dra stor nytte av dette, da ungdommene anså dette som en sentral brobygger opp mot andre instanser. Et resultat av dette kan ha medført at mange opplevde tilbudet som et godt supplement for å sikre en smidige og tryggere overganger mellom ulike deler av hjelpeapparatet (Rambøll, 2019).

6.4 Å være en del av gjengen

I denne studien kommer det tidlig frem signaler på at ungdommene som deltok ga uttrykk for at de satte pris på å få muligheten til å være en del av gjengen. Flere av ungdommene trakk frem en hverdag preget av å være alene, før de kom i kontakt med Møteplassen. De manglet både nettverk og venner. For mange av ungdommene ble Møteplassen en viktig inngangsport til å skape felles opplevelser med andre, samt det å utforske ulike typer sosiale spilleregler om en ser dette i lys av Honneth fremstilling av anerkjennelse gjennom solidaritet (Honneth, 2003).

Møteplassen arrangerer ulike gruppeaktiviteter og ungdommen vil på denne måten kunne erfare sosiale ferdigheter. Fellesaktiviteter som organiseres av Møteplassen hadde for mange hatt stor betydning, og gjenspeilete en opplevelse av å gjøre noe sammen med andre. Dette finner en også støtte for i studien gjort av Moen og Hall-Lord. Ungdommene trakk frem betydningen av å forholde seg til jevnaldrende. Det å ha en god venn var for enkelte en avgjørende faktor for økt livskvalitet (Moen & Hall-Lord, 2019). For mange av de som deltok i denne studien, var dette en mangelvare på vei inn i voksentilværelsen. Etter hvert som de begynte å benytte seg av ulike aktivitetstilbud, var det flere som ga uttrykk for at dette var en viktig inngangsport for videre nettverksbygging sammen med andre. Det gjenspeiler viktige elementer, sett i lys av Honneths fremstilling av anerkjennelse. Dersom en opplever å ikke bli verdsatt for den en er, ikke bety noe for andre eller høre til noen, er dette et svar på Honneths beskrivelse av krenkelse. For å kunne oppnå anerkjennelse handler det først og fremst om at noen bryr seg (Honneth, 2003) Basert på tilbakemeldingene fra de som opplever det slik, kan det bidra til å rette oppmerksomheten mot noen av de grunnleggende premisser for å kunne skape endring til det å bli sett, verdsatt og kunne være en del av fellesskapet. Det å være en del av gjengen med andre jevnaldrende kan for mange være viktig, både når det gjelder å bli akseptert, men også det å bli godtatt av betydningsfulle andre (Moen & Hall-Lord, 2019, s. 5). For ungdom som har opplevd å stå objektivt utenfor, kan utvikling og ikke minst opprettholdelse av relasjoner til andre kan oppleves å være vanskelig. En av ungdommene fortalte blant annet at han trivdes å være alene, men hadde behov for å møte andre for å kunne bli vant til det. Dersom en ser dette opp mot de andre lavterskeltilbudene, er det ikke alle som tilbyr denne type aktiviteter. Likevel finner en lignende tilbakemeldinger ved blant annet med UngArena – Oslo sitt tilbud. I evalueringsrapporten gjort av Melby et al., kommer det frem tilbakemeldinger på at de satte pris på å få ta del i aktiviteter med andre, da dette ble ansatte som en viktig arena for å kunne øve seg på det å være sosial (Melby et al., 2017, s. 56). Mens andre lavterskeltilbud tilbyr nødvendigvis ikke denne type gruppetilbud.

Dette kan si noe om hvilke kvaliteter som underbygger og ikke minst bidrar til å fremstille hvor unikt Møteplassens tilbud er. Likevel tenker jeg nok det vil være noe nativ å tenke at de som benytter seg av Møteplassen opplever å ha de samme tilgangene på de ulike aktivitetene, nettopp fordi det kanskje vil være noen som ikke ønsker å benytte seg av det, til de som faktisk ikke kan ta del i felleskapets aktiviteter.

En av ungdommene som deltok i denne studien opplevde at Møteplassen bidro til å bli satt på sidelinjen i forhold til resten av ungdommene. Ifølge vedkommende selv var det i forbindelse

med at han ikke var rusfri, og derfor ikke fikk mulighet til å delta på felles aktiviteter sammen med andre. Paradoksalt kan dette forstås som om Møteplassen er den som faktisk kan bidra til at noen opplever å stå på sidelinjen på ytterligere arenaer. Det er gjort flere studier de siste årene som viser nettopp til positiv effekt av det å inkludere den som sliter med rusutfordringer inn i meningsfulle aktiviteter, arbeid eller det å gjenoppta tidligere interesser. Flere har gitt uttrykk for at dette har bidratt til å skape struktur i hverdagen, og til å skape opplevelser preget av mening og mestring (Ness et al., 2013). Selv om det på flere måter kan ha positive effekter, foreligger det nok grunner til at Møteplassen har valgt å ta dette som et standpunkt. Det betyr nødvendigvis ikke at ungdom som har utfordringer knyttet til rus, av den grunn blir utelukket fra tilbudet. I en prosess med å bli rusfri tilbys det individuelle samtale- og aktivitetstilbud (Møteplassen, 2021). Slik ungdommen fortalte handlet dette om å sikre at vedkommende utfordringer med rus ikke overføres til andre.

Det er nok dessverre ikke til å utelukke at opplevelsen av det å ikke få ta del i felleskapets aktiviteter, kan bli mer synlig ved Møteplassen om en sammenligner det opp andre eksisterende lavterskeltilbud. Dersom en ser dette opp mot tilbudet «En som lytter» tilbyr de kun individuelle samtaletilbud (Lervåg, 2018). Dersom Møteplassen ikke hadde hatt slike gruppetilbud, kunne en kanskje unngått at noen opplevde å stå utenfor. Konsekvensene av å ha opplevd det å ha blitt stående utenfor har litteraturen dokumentert både varige og store konsekvenser. Dersom Møteplassen kun hadde tilbudt individuelle samtaler, ville dette medført at all form for gruppeaktiviteter hadde utgått. Dette ville da gått på bekostning av de som benyttet seg av dette tilbudet. For mange ble dette sett på som en viktig arena for nettverksbygging, til det å bli en del av fellesskapet. Flere fortalte blant annet at de ikke hadde andre venner enn de som de møtte på Møteplassen. Ser en det i lys av Honneths forståelse av anerkjennelse, kan det å bli inkludert i felleskapets arenaer bidra til å skape følelsen av tilhørighet til gruppen, men også i samfunnet (Honneth, 2003). Ogden hevder at slike arenaer vil kunne bidra til at den enkelte vil få anledning til å både utforske, men også utfordre egen sosial kompetanse (Ogden, 2012). Dersom en ser dette gjennom ansattes forståelse fra Ungdomshjelpa – Lier, anses dette som en unik anledning til å bli bedre kjent med vedkommende og ikke minst den enkeltes ressurser også på andre områder. En viktig grunn til dette kan handler være relatert til at tilbudet består av et tverrfagligteam som kan bidra til å gi den enkelte i større grad rom for å benytte seg av tilbudets flere sider (Melby et al., 2017, s. 48). Denne type tilbakemeldinger kan også underbygges i denne studien sett i lys av studiens funn. Eksempler på dette må sees i lys av ansattes fleksibilitet til å kunne bistå på ulike

områder, som eksempelvis ungdommen som hadde behov for noe hjelp på veien som arbeidssøker.

Selv om ungdommen signaliserer positiv tilbakemeldinger med hvordan en opplever tilbudet, kan den også ha sine baksider. Eksempler på dette kan være dersom ungdommene kun baserer seg å delta på aktivitet som Møteplassen arrangerer, noe som medfører at enkelte ikke tar initiativ til egne aktiviteter på egenhånd. Ifølge studien gjort av Tysnes og Kiik, blir det spesielt lagt vekt på det å gi ungdommen mulighet til å utforske eget handlingsrom. Det kan for noen innebære det å kunne erfare både prøving og feiling. De erfaringene som ungdommene gjør her, anses å være en viktig del av selvstendigjøring i prosessen på vei inn i voksenlivets kriterier (Tysnes & Kiik, 2015, s. 10).

6.5 Utfordre egne grenser

Selv om nødvendigvis ikke alle fortalte direkte om hvordan de opplevde å utfordre egne grenser, kom det likevel frem tilbakemeldinger fra enkelte som kan tolkes slik. Flere relatert dette til ulike situasjoner hvor de i utgangspunktet ikke følte seg klar, men med litt hjelp på veien var det plutselig overkommelig. Flere ga uttrykk for at de satte pris på å bli utfordret i ettertid, men at det opplevdes svært ubehagelig da det stod på. Dette finner en også støtte for gjennom evalueringsstudien gjort av lavterskeltilbudet UngArena - Oslo. Ungdommene trakk frem at de hadde behov for at ansatte innimellom kunne «pushe» dem ut av komfortsonen (Melby, 2017, s. 57). For ungdom i overgangen på vei inn i voksenlivet, er dette en spesielt viktig erfaring å ta med seg. Det handler nettopp om det å prøve ut ting på egenhånd, på en arena hvor det gis rom for både prøving og feiling. Det vil derfor være viktig at det foreligger en balansegang med nødvendig støtte. Ved å la den enkelte få mulighet til å gjøre seg opp egne erfaringer med hvordan en slik situasjon kan oppleves, og ikke minst kan erfares (Tysnes & Kiik, 2015). Det kan se ut som Møteplassen blir for mange en viktig arena hvor dette kan tilrettelegges gjennom «trygge omgivelser», hvor ansatte er tilgjengelig og vil kunne bistå med nødvendig veiledning underveis. Slike omgivelser vil i større grad tilrettelegge for både mestring og utvikling etter hvert som de stadig beveger seg inn i en fase preget av både midlertidighet og usikkerhet. Dette kan bidra til å gjøre overgangene enklere og vil kunne ha en sentral overføringsverdi også til andre områder, da flere ga uttrykk for at de hadde stor frykt for ikke mestre ulike oppgaver på egenhånd. Noen relaterte dette til økonomiske

spørsmål knyttet til betalinger, skatt til det å følge opp beskjeder fra NAV. Dersom en ser dette i lys av Tjersland et al., handler det om å gi den enkelte tilstrekkelig med tid til å venne seg til tanken om at noe må etter hvert gjøres på egenhånd. Men med litt hjelp på veien kan det tenkes at dette kan være et viktig ledd i selvstendigjøringsprosessen. De vil da få mulighet til å kunne bli kjent med endringen, og får anledning til å bli kjent med det nye i forkant (Tjersland et al., 2013, s. 236). Det kan tenkes å være viktige betraktninger å ta med i vurderingen allerede på et tidlig tidspunkt. Nettopp fordi flere av ungdommene representerer et spekter av ulike livshistorier. Höyer og Sjöblom hevder blant annet i sin studie, at de som har vært utsatt for en trøblete oppvekst, har oftere behov for en mer tidkrevende prosess med å bli i stand til å stå på egne ben (Höyer & Sjöblom, 2011, s. 32-33). Dersom en ser dette i lys av de historiene ungdommene representerer, er det ikke utenkelig at noen vil være mer sårbare for dette enn andre. For noen kan det rett og slett handle om at de ikke har kapasitet til å bli utfordret, da hverdagen i seg selv oppleves som en evig kamp å komme gjennom (Anvik, 2016, s. 43). Det fordrer både de ansattes tid og tålmodighet til å kunne imøtekomme de ulike behovene, samtidig tilrettelegge for at ungdommene kan gjøre seg opp noen erfaringer på egenhånd. For enkelte handler det rett og slett om tilstrekkelig støtte på veien. Flere av disse momentene samsvarer også med blant flere av de allerede nevnte lavterskeltilbud, selv om tilbakemeldingene nødvendigvis retter seg inn mot overgangsfasen til voksenlivet.

Selv om Møteplassen tilbyr et relativt bredt handlingsrom, forteller dette også noe om hvordan de ansatte imøtekommer ungdommenes mulighet til å kunne utfordre egne grenser, på ulike områder. Det kan nok ha en sammenheng med at ulike typer lavterskeltilbud som blant annet Møteplassen ikke har de samme offentlige rammene å forholde seg til. På den måten kan en slik situasjon medføre et større handlingsrom for å kunne bistå ungdom som trenger nødvendig hjelp. For noen handlet det om det å få både hjelp og ikke minst bli utfordret til det å kunne etablere hverdagslige rutiner, at noen stilte krav, og det at ansatte våget å være de upopulære. Det fortelle noe om et ønske fra ungdommene selv om tydelige voksne som de kan støtte seg på veien gjennom både prøving og feiling (Tysnes & Kiik, 2015). For at ungdommene skal ha et forhold til egen prosess, er det viktig ifølge Anvik at det stilles krav til egeninnsats (Anvik, 2016, s. 43).

7. Oppsummering

I denne studien har en nå forsøkt å gi et innblikk i: *Hvordan opplever unge voksne tilbudet ved Møteplassen?* Dette har bidratt til å stille ulike spørsmålstegn ved selve utførelsen gjennom ulike spørsmål og temaer underveis. Blant annet har det vært ønskelig å undersøke hva som har fungert godt, og eventuelt hva kunne vært gjort bedre eller annerledes. De utvalgte spørsmål, har dette bidratt til å åpen opp for viktig kunnskap omkring Møteplassen, og hvilke opplevelser ungdommene har med tilbudet. Tilbakemeldingen fra de åtte individuelle semistrukturerte intervjuene, farget et fornøyd bilde av Møteplassens tilbud. De opplever et tilbud som har lav terskel for å komme i kontakt, rom for å snakke om alt eller ingenting, bli del av et felleskap og til slutt mulighet til å kunne utfordre egne grenser. I og med at studien kun har tatt for seg utvalgte temaer, er det vanskelig å kunne gi fullverdig og dekkende konklusjon som omfatter hele Møteplassens tilbud. Det har derfor vært forsøkt å stille ulike kritiske spørsmål underveis i forhold til hva som fungerer bra og hva som kunne vært gjort annerledes. Likevel signaliserer tilbakemeldingene et behov for at denne type tilbud vil være høyst aktuelt i tiden fremover, dersom en ser det opp mot både enkeltindivider, men også samfunnet. Selv om det finnes god hjelp, er det ikke utenkelig slik Tajik skriver, at det fortsatt foreligger for mange terskler (Tajik, 2016).

7.1 Behov for videre forskning

Dersom noen får mulighet til å gjøre en ny videre studie at Møteplassens tilbud, hadde det vært spennende om noen hadde undersøkt hvordan samarbeidspartnere til Møteplassen erfarer tilbudet på lang sikt. I og med at Møteplassen fremstår som et relativt fleksibelt lavterskeltilbud ville det også være interessant og undersøke nærmere ulike sider ved ansattes arbeidsmetodikk i møte med ungdom som opplever livet som vanskelig og/eller utfordrende.

Referanseliste

- Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap – hverdagslivets kulturelle former* (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Andersson, B. (2007). Ungdomar och offentligt liv. I Erdal, B (Red.), *Ute | inn: oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* (46-70). Gyldendal.
- Anvik, H. C. (2013). «Unge, psykiske helse og utenforskap, en norsk kontekst». I T. Olsen & Tägtström (Red.), *Unge, psykisk uhelse og tidlig uførepensjonering i Norden* (s. 97-119). Nordens Väalfärdscenter.
- Anvik, H. C. (2016). Ikke slipp dem! Sårbare unge i vanskelige møter. I Follesø, R., Halås, T. C. & Anvik, H. C. (Red.), *Sett, hørt og forstått?: Om profesjonelle møter med unge i sårbare livssituasjoner* (28-47). Universitetsforlaget.
- Bakken, A. (2021). *Ungdata 2021. Nasjonale resultater* (NOVA Rapport 8/21) OsloMet – Storbyuniversitetet. <https://hdl.handle.net/11250/2767874>
- Bekken, W. Dahl, E. & van Der Wel, K. A (2018). *Unge i risiko for å bli stående utenfor: hvordan kan kommunen gjøre noe? Noen tilnærminger* (Rapport 4). OsloMet – Storbyuniversitetet.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa
- Dalland, D. (2017) *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal.
- Follesø, R. (2010). Ungdom, risiko og anerkjennelse. Hvordan støtte vilje til endring?. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 10(1), 73-87.
<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1048/913>

Follesø, R., Anvik, H. C. & Halås, T. C. (2016). Sett hørt og forstått. I Follesø, R., Halås, T. C. & Anvik, H. C. (Red.), *Sett, hørt og forstått?: Om profesjonelle møter med unge i sårbare livssituasjoner*. (11-27). Universitetsforlaget.

Fyhn, T., Radlick, L. R. & Sveinsdottir, V. (2021). *Unge som star utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET): En analyse av unge i NEET-kategorien* (Rapport 2-2021). NORCE Helse.

<https://www.ks.no/contentassets/25072fbf9d4d4577899c335e431117d7/Unge-utenfor-arbeid-opplering-og-utdanning.pdf>

Gulliver, A., Griffiths, M. K. & Christensen, H. (2010). Perceived barriers and facilitators to mental health help-seeking in young people: a systematic review. *BMC psychiatry*, 10(1). 1-9. doi:10.1186/1471-244X-10-113

Gundersen, T. & Seeberg, M. L. (2018) *Samordning av tjenester for barn, ungdom og unge voksne med nedsatt funksjonsevne. Kunnskapssammenstilling (2010-2017)*. NOVA (Notat 4/18).

<https://www.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004648>

Hammer, T. & Hyggen, C. (2013). Ung voksen – Risiko for marginalisering. I T. Hammer & C. Hyggen (Red.), *Unge voksen og utenfor: mestring og marginalisering på vei til voksenliv*. (s. 13-27). Gyldendal.

Helland, M. J. & Mathiesen, K. S. (2009). *13-15 åringer fra vanlige familier i Norge – hverdagsliv og psykisk helse* (Rapport 2009:1). Nasjonalt folkehelseinstituttet.

<https://www.fhi.no/publ/eldre/13-15-aringer-fra-vanlige-familier/>

Helsedirektoratet. (2019, 28. november). *Hvor skal man begynne? Et utfordringsbilde blant familier med barn og unge som behøver sammensatte offentlige tjenester*.

Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/hvor-skal-man-begynne-et-utfordringsbilde-blant-familier-med-barn-og-unge-som-behøver-sammensatte-offentlige-tjenester>

Helse- og omsorgsdepartementet. (2017). *Om helse- og omsorgstjenestelovgivningens anvendelse ved lavterskeltilbud – særlig om krav til dokumentasjon og diagnostisering* (Nr. 1-4/2017) [Rundskriv]. Regjeringen.

https://www.regjeringen.no/contentassets/c5e5c1d7928145b3b08148482a59969f/rundskriv_i-4-2017.pdf

Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse: En tekstsamling*. Hans Reitzels Forlag.

Honneth, A. (2008). *Kamp om anerkjennelse: om de sosiale konfliktenes moralske grammatikk*. PAX Forlag AS.

Höjer, I. & Sjöblom, Y. (2011). Att stå på egna ben – Om övergången från samhällsvård till vuxenliv. *Socialvetenskapelig tidskrift*, 18(1) 24-41.

<https://socvet.se/article/view/2470/1794>

Idsøe, T., Keles, S., Bringedal, G., Børve, T. & Ogden, T. (2018). Utenfor rekkevidde. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 55(12), 1122-1128.

<https://psykologtidsskriftet.no/fra-praksis/2018/12/utenfor-rekkevidde>

Jacobsen, D. I. (2018). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Karmøy kommune. (2021, 22. desember). *Møteplassen*.

<https://www.karmoy.kommune.no/helse-og-omsorg/folkehelse/slt/moteplassen/>

Kristofersen, B. L. & Sverdrup, S. (2013). Følger av oppvekst med rus og psykiske helseproblemer i familien. I T. Hammer & C. Hyggen (Red.), *Unge voksen og utenfor: mestring og marginalisering på vei til voksenliv* (s. 110-128). Gyldendal.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.).

Gyldendal

Lervåg, N. (2018). *Å ta ungdommen på alvor. En kvalitativ studie av lavterskeltilbudet "En som lytter" i Trondheim.* [Masteroppgave]. Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet. <http://hdl.handle.net/11250/2588603>

Leseth, A. B. & Tellmann, S. M. (2015). *Hvordan lese kvalitative forskning.* Cappelen Damm akademiska.

Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Universitetsforlaget.

Melby, L., Ådnes, M., Kaasbøll, J., Kasteng, F. & Ose, O. S. (2017). *Evaluering av samhandlingstiltak rettet mot utsatte barn og unge. Suksesskriterier og barrierer på veien mot mer helhetlig tjenestetilbud* (Rapport). SINTEF Teknologi og forskning. https://www.sintef.no/globalassets/sintef-teknologi-og-samfunn/rapporter-sintef-ts/rapport_evaluering-samhandlingstiltak_endelig-22.9.17-003.pdf

Meld. St. 32. (2020-2021). *Ingen utenfor – En helhetlig og politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsniv.* Arbeids- og sosialdepartement. <https://www.regjeringen.no/contentassets/ce1f2d9ff9a64db2967817b0b337702c/no/pdfs/stm202020210032000dddpdfs.pdf>

Moen, L. Ø. & Hall-Lord, M. L. (2019). Adolescents' mental health, help seeking and service use and parents' perception of family functioning. *Nordic Journal of Nursing research*, 39(1), 1-8. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2057158518764036>

Mohn-Haugen, T. (2017, 22. mars). *Samhandling og lavterskeltilbud trengs for flere unge som sliter psykisk.* NAPHA, Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid. <https://napha.no/content/21392/samhandling-og-lavterskeltilbud-trengs-for-unge-som-sliter-psykisk>

Møteplassen. (2020). *Årsmelding* (Rapport). Møteplassen 2020.

Møteplassen. (2021). *Årsmelding* (Rapport). Møteplassen 2021.

NAPHA (2018). *God hjelp når det trengs: Lavterskeltilbud i kommunen til voksne med lettere psykisk helse- og rusutfordringer* (Rapport 2/2018). NAPHA, Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid. <https://napha.no/multimedia/8167/Hefтет-God-hjelp-nar-det-trengs.pdf>

Ness, O., Borg, M., Karlsson, B., Almåsbakk, L., Solberg, P. & Torkelsen, H. I. (2013). «Å delta med det du kan»: Betydningen av meningsfulle aktivitet i recoveryprosesser. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 10(3), 219-228. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3010-2013-03-04>

NSD. (u.å.). *Barnehage- og skoleforskning*. Hentet 18. mai 2022 fra <https://www.nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/barnehage-og-skoleforskning/>

Ogden, T. (2012. 11. juni). *Sosial kompetanse og sosial læring hos barn og unge*. Forebygging.no. <https://www.forebygging.no/Artikler/2014-2012/Sosial-kompetanse-og-sosial-laring-hos-barn-og-unge/>

Paulsen, V. (2017). *Overgangen til voksenlivet for ungdom i barnevernet*. [Doktorgradsavhandling] Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet. <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2478174/Veronika%20Paulsen.pdf?sequence=5&isAllo wed=y>

Paulsen, V., Riise, A. & Berg, B. (2020). Enslige mindreåriges vei inn i voksenlivet - behov for anerkjennende praksis. *Fontene forskning*, 13(2), 31-43.

Rambøll (2019). *Evaluering af headspace. Virkninger for den enkelte og for samfunnet* (Rapport). Rambøll Management Consulting. <https://headspace.dk/wp-content/uploads/2021/05/Ramboell-Management-Consulting.pdf>

Reegård, K. (2021). Mellom omsorg og kontroll – et velferdsprofesjonsperspektiv på oppfølging av ungdom utenfor opplæring og arbeid. *Nordisk välfärdsforskning*, 6, 8-19. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-4161-2021-01-02>

Regjeringen. (2022, 6. april). *Opptappingsplan for psykisk helse*. Regjeringen.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/opptappingsplan-psykisk-helse/id2907606/>

Skjeggestad, P. A. & Husebye, T. (2005, 1. mars). Ungdom i sviktsonen.
Forebygging.no, Kommentar. <https://www.forebygging.no/Kronikker/2007-2005/Vi-bruker-enorme-ressurser-pa-a-bekjempe-rusmisbruk-men-hva-med-innsatsen-der-misbruket-oppstar/>

Storø, J. (2001). *På begge sider av atten – om ungdom barnevern og ettervern*. Universitetsforlaget.

Storø, J. (2012). *Ettervern og overgang for ungdom i barnevernet*. Universitetsforlaget.

Tajik, H. (2016, 1. desember). Når noe er vanskelig, må det være lett å få hjelp.
Tidsskrift for Norsk psykologforening, 53 (12). 1038-1039.

Tjersland, O. A., Engen, G. & Jansen, U. (2013). *Allianser: Verdier, teorier og metoder i miljøorienterte terapi med barn og unge* (2. utg.). Gyldendal.

Trane, K. (2018, 19. september). *Behov for lavterskeltilbud der folk bor*. NAPHA Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid.
<https://napha.no/content/22710/behov-for-lavterskeltilbud-der-folk-bor>

Tysnes, B. I. & Kiik, R. (2015). Forlenget barndom og forlenget foreldreskap. *Fontene forskning*, 8(1), 4-16. <https://fonteneforskning.no/pdf-15.33180.0.3.0d329612de>

Voksne for barn. (2020). *Det må jo ha vært min egen skyld: En rapport om utenforskap hos barn og unge* (Rapport) Voksne for barn.
https://vfb.no/app/uploads/2020/11/Utenforskapsrapport_sider_lavopplost.pdf

Warming, H. (2014). The life of children in care in Denmark: A struggle over recognition. *Childhood Copenhagen, Denmark*, 22(2), 248-262.

DOI:10.1177/0907568214522838.

Zeitz, A. K. (2013, 21. oktober). Har du tid til meg? *Sunnmørsposten, kronikk*.

<https://www.smp.no/meninger/kronikk/i/M1576m/har-du-tid-til-meg>

Vedlegg

Vil du delta i studien «En kvalitativ studie av lavterskeltilbudet Møteplassen»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i en evalueringsstudie av ungdomstiltaket Møteplassen. Hensikten med denne studien er å samle erfaringer fra ungdom som både deltar og har deltatt i ungdomstiltaket Møteplassen, for å undersøke hvordan ungdom opplever tiltaket. I dette skrivet vil du få informasjon i forhold til hva som er målsettingen med prosjektet og hva dette vil innebære for deg som deltaker.

Hensikt

Hensikten med denne studien er å samle ungdommens egne opplevelser i møte ungdomstiltaket Møteplassen. Ungdommene som er representert i denne studien skal være ungdom som både benytter seg av tilbudet, og som har gjort dette tidligere. Bakgrunnen for at det er ønskelig å få innsikt i ungdommenes egne opplevelser, er fordi det er ønskelig med tilbakemeldinger på hvordan de opplever seg møtt, og ikke minst innsikt i hvilken opplevelse de har med tiltaket. Ut fra dette prosjektet kan dette forhåpentligvis kunne bidra til å danne grunnlag for videre utvikling av dagens ungdomstiltak Møteplassen, og bidra til å øke dagens kunnskapsgrunnlag omkring Møteplassens tilbud. Det vil også kunne gi innsikt i forhold til hvilken betydning et slikt lavterskeltilbud som Møteplassen kan for ungdom som opplever livet som utfordrende eller vanskelig.

Det er en kvalitativ studie, og det vil av den grunn bli gjort åtte individuelle intervjuer med ungdom fra 20 år og oppover. Det er derfor ønskelig at det er ungdommer som både benytter seg og har benyttet seg av ungdomstiltaket er representert i prosjektet.

Ansvarlig for prosjektet

Prosjektet er knyttet til masteroppgave ved studiet rus- og psykisk helsearbeid ved Universitetet i Stavanger.

Bakgrunnen for at du har fått forespørsel om å delta i prosjektet

Bakgrunnen for at du har fått en forespørsel om å delta i denne studien, er fordi du enten benytter deg av ungdomstiltaket Møteplassen på nåværende tidspunkt, eller som tidligere har det. For å kunne delta i denne studien er det viktig at du har erfaring fra Møteplassen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Prosjektet gjennomføres gjennom individuelle intervjuer med ungdommer som både har og deltar ved lavterskeltilbudet Møteplassen. De individuelle intervjuet vil legge grunnlag for prosjektet.

Du inviteres til å delta i ett individuelt intervju sammen med masterstudent for prosjektet. Det vil ikke være andre til stede når intervjuet skal gjennomføres. Intervjuet vil ta utgangspunkt i dine erfaringer og synspunkter rundt lavterskeltilbudet Møteplassen bli diskutert. Intervjuet vil ha en varighet på opptil 45-30 minutter, og det vil bli gjort lydopptak av intervjuet.

Frivillig deltagelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du velger å delta kan du når som helst trekke samtykket tilbake, uten at du må oppgi hva som er grunnen til dette. Alle dine personopplysninger vil da bli annullert og slettet. Det vil ikke medføre noen negative konsekvenser for deg dersom du ikke vil delta eller velger på et senere tidspunkt å trekke deg.

Personvern – hvordan blir dine opplysninger oppbevart og brukt?

I dette prosjektet vil vi bare bruke opplysninger om deg til formålet vi har beskrevet ovenfor i dette skrevet. Vi vil behandle opplysningene dine konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil derfor være kun student og veileder av dette prosjektet som vil ha tilgang på datamaterialet som blir lagret på en kryptert enhet med kode. Ved publisering vil opplysningene du har medelt bli anonymisert og lydopptaket slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifisere datamaterialet, har du rett til innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av disse opplysningene. Du har også rett på å få tilsendt, slettet personopplysninger om deg. Du har også rett til å sende inn klage til datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Ut fra ditt samtykke har vi rett til å behandle personopplysninger om deg. På oppdrag fra Universitetet i Stavanger, har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av dine personopplysninger i dette prosjektet samsvarer med regelverket for personvern.

Andre spørsmål til prosjektet?

Dersom du har andre spørsmål til dette prosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta gjerne kontakt med:

- Kaja Wathne Hovland – student
kw.hovland@stud.uis.no. tlf. 91 82 11 27
- Svein Ingve Nødland – senior forsker ved NORCE– Norwegian Research Center AS.
svno@norce-research.no tlf. 51 87 51 49
- Geir Skeie personvernombudet ved Universitetet i Stavanger
Geir.skeie@uis.no tlf. 51 83 14 66.

Har du spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta direkte kontakt med

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS
personverntjenester@nsd.no tlf. 55 58 21 17

Med vennlig hilsen

Svein Ingve Nødland
Senior forsker - veileder

Kaja Wathne Hovland
Student

Vurdering

☰ 27.04.2022 ▾

Referansenummer

535135

Prosjekttittel

En kvalitativ studie av ungdomstiltaket Møteplassen.

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det helsevitenskapelige fakultet

Prosjektansvarlig

Stig Erlend Bjønness

Student

Kaja Wathne Hvoland

Prosjektperiode

01.09.2021 - 31.12.2022

[Meldeskjema](#)

Dato

27.04.2022

Type

Standard

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger, særlige kategorier av personopplysninger om helse frem til 31.12.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen: om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål

dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet

lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Anne Lene L. Nymoen

Lykke til med prosjektet!

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «En kvalitativ studie av ungdomstiltaket møteplassen» og har fått anledning til å stille spørsmål.

- Jeg samtykker til å delta i studien, og at mine opplysninger som er relevant og begrenset til det som er nødvendig for prosjektet kan behandles frem til det er avsluttet.

Dato og sted.

Ungdommens signatur

Blokkbokstaver

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «En kvalitativ studie av ungdomstiltaket møteplassen» og har fått anledning til å stille spørsmål.

- Jeg samtykker til å at ungdommene som deltar i studien kan fortelle om meg som ansatt ved ungdomstiltaket Møteplassen, som er relevant og begrenset til det som er nødvendig for prosjektet.

Jeg samtykker til at opplysningene mine behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

Dato og sted.

Ansattes signatur

Blokkbokstaver

Temaguiden

Første møte?

- Hvordan/hvorfor kom du i kontakt med Møteplassen?
  - Hvem henvendte du deg til?
  - Hvor hørte du første gang om møteplassen?
- Hvordan opplevde du ditt første møte?
  - Hvilke forventninger hadde du i forkant?
- Var det noe du la merke til, eller som du reagerte på i løpet av første møte med Møteplassen, og eventuelt hva?
  - Dersom noe var bra/skuffende kan du fortelle hva som var grunne til dette, og hvordan dette opplevdes?

Oppfølging

- Hvor lenge har du hatt kontakt med Møteplassen etter ditt første møte, og hvilken type kontakt har du hatt?
- Hva var bakgrunnen til at du valgte å opprettholde kontakten med Møteplassen etter første samtalen?
  - Dersom det var noe som var bra/skuffende hva var i så fall det?
- Dersom du har behov for kontakt utenfor allerede oppsatte avtaler, hvordan blir dette lagt til rette for?
  - Hva kunne eventuelt Møteplassen gjort annerledes?
- Hvordan vil du beskrive hjelpen du så langt har fått fra Møteplassen?

Betydningen av ungdomstiltaket Møteplassen

- Hvilke betydninger har Møteplassens hatt for deg, og kan du hvordan vil du beskrive den?
- Hvilken type tilbud har du benyttet deg av?
  - for eksempel: aktiviteter, samtale, eller lignende og hvordan bruker du det?
- Hvordan opplever du at Møteplassen kan ha bidratt til både egen utvikling eventuelt endring for deg?
  - Hva har fungert for deg og hva kunne de gjort annerledes?
- Dersom du hadde hatt mulighet til å endre på møteplassens tilbud, hva skulle nå det vært og hva mener du er grunnen til dette?

Norsk senter for forskningsdata

Dato: 26. mai 2021

Lagring av sensitive data.

Jeg vil med dette bekrefte at det helsevitenskapelige fakultet ved universitetet i Stavanger har valgt å gi masterstudentene tillatelse til å lagre sensitive personopplysninger på egen kryptert enhet. Se brev av 06.02.2019 av fakultetsdirektør Arne Endresen.

Dataene vil bli kryptert med krypteringsprogrammet ~~Veracrypt~~, og det vil kun være student og veileder som vil ha krypteringsnøkkel.

Dette er av it- avdelingen ved universitetet vurdert å være en sikker lagring av personopplysninger.

Med vennlig hilsen

Trond Erik Grønnestad
Førstemanuensis
Studieprogramleder for master i rus og psykisk helsearbeid